...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 8 (13324)
1971 оной январиин 10, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР габшагай шангаар

МОСКВАГАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ВАХТА

МОСКВА. (ТАСС). Москвагай хүдэлмэришэд шэнэ жэлэй түрүүшын неделиие бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа тэмдэглэбэ.

Түргэнөөр хайлуулха арга хэрэглэн, нормоhоо 5—10 тонноор ехэ булад январиин 8-да «Серп и молот» гэжэ металлургическа заводой булад хайлуулагшадай бригада хайлуулан гарагаhан байна. Тиихэдэ булад хайлуулагшад, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд В. Клюев, А. Антипов, В. Зверев жэлэй эхинhээ хойшо хайлуулга бүхэниие графигhаа хахад час урид дүүргэнэ.

1971 ОНДО АШАГЛАГДАЖА ЭХИЛБЭ

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС-ай корр.). Ижорско заводто электрын хүсөөр булад хайлуулдаг томо пеэшэн проектээр хараалагдаhан хүсэд хүсөөрөө хүдэлдэг болобо. Тон сэбэр булад олон тонноор энэ агрегат хайлуулан гаргана. Иимэ булад энергетическэ томо машина бүтээхын тулада хэрэглэгдэдэг юм.

ВИЛЬНЮСТЭ БҮТЭЭГДЭНЭ

ВИЛЬНЮС. (ТАСС-ай корр.). Вильнюсэй түлишын аппаратурын заводой энэ жэлэй түрүүшын неделидэ нэмэжэ гаргаhан түлишөөр хүдэлдэг насосуудаар мянга табан зуун тракторна мотоорнуудые хангажа болохо байна. Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын неделиинхитэй сасуулбал, продукци гаргалга 20 шахуу процентээр нэмээ.

УРААЛАЙ ХҮСЭН

СВЕРДЛОВСК. (ТАСС-ай корр.). Свердловскын машина бүтээгшэдэй ажабайдалда энэ жэлэй түрүүшын хүдэлмэриин недели соо ехэ ушар тохёолдобо. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Уралэлектротяжмаш заводой станочнигууд предприятиин түүхэдэхи эгээн томо 250 мянган киловатт хүсэтэй гидрогенераторай хубинуудые бүтээн гаргажа эхилээ.

Мүнөө жэлдэ бүри ехэ хүсэтэй генератор бүтээн гаргагдаха. Энэнь Нурекскэ гидростанцида хэрэглэгдэхэ юм.

«ЛИНОХОД-1» hАРЫН ГУРБАДАХИ ҮДЭРЭИ ПРОГРАММА ДҮҮРГЭЖЭ ЭХИЛБЭ

ЗАМБУУЛИНАЙ ХОЛЫН ХОЛБОО БАЙГУУЛХА ЦЕНТР. (ТАСС). hарын үдэрэй эхилхэдэ, «Луноход-1» гэжэ совет самоходно аппарат ээлжээтэ хүдэлмэреэ хэжэ оробо.

hарын hүни 1970 оной декабриин 23-hаа 1971 оной январиин 7 хүрэтэр үргэлжэлөө. Тиихэдэ самоходно аппарат нэгэ газарта тогтон байгаад, тэрэнэй түхеэрэлгэнүүд болон приборнуудые шалгахын тулада гурбан сеанс үнгэргэгдэhэн байна. hарын хоёрдохи hүниие самоходно аппарат hайнаар тэсэжэ гараа гэжэ телеметрическэ мэдээсэлнүүдые шэнжэлхэдэ элирhэн байна.

Январиин 8-най hүни луноходтой сеанс үнгэргэгдэжэ, hарын гурбадахи үдэрэй программа дүүргэлгэ эхилээ. Сеансын үедэ Наранай батарейн панель нээгдэhэн ба Наран тээшэ шэглүүлэгдэhэн, мүн луноходой научна аппаратура хүдэлгэгдэжэ эхилhэн байха юм.

Телеметрическэ информациин мэдээнүүдэй ёhоор, луноходой оньhо түхеэрэлгэнүүд, аппаратура гэмгүй hайнаар хүдэлнэ. Приборнуудай таhаг соохи температура Цельсээр 18 градус дулаан, дарасань—мүнгэнэй уhанай столбын 755 миллиметр болоно.

«Луноход-1» гэжэ самоходно аппарадтай замбуулинай холын холбоо байгуулха центр тогтууритай радио-холбоо барисаа байгууланхай.

ООН-до ТАРААГДАБА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Анджела Дэвисые хамгаалха зорилгоор совет олониитын түлөөлэгшэдэй США-гай президент Ричард Никсондэ эльгээhэн нэмэл бэшэг тусхайта документ болгогдожо, СССР-hээ ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэлгын зурганаар тараагдаа.

КПСС-эй XXIV съездые угтан

ЮhЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛДЭ

БҮРИ ЕХЭ БҮТЭЭСЭТЭЙГӨӨР АЖАЛЛАЯ!

ТҮРҮҮШЫН МЯНГА

...энэ жэлэй гараhанhаа хойшо ...үлөө тухагүй хүдэлхэ тон ха...агатай хаhа хонишодто ...Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой ...ин отарануудта хурьгад түлэг ...са байна бшуу.

...вариин түрүүшын найман ...соо бүхыдөө 1000 гаран ...түл абтаба. Даб дээрэ аха... хонишод Цырен-Доржо ...ов, Галина Доржиева гэгшэ... даадаг отарануудта бултан... олон түл абтаа гэхэ гү, али ...устаа 200 гаран хурьгад... болоод байнхай.

...ша ондо совхознай хам... 5 мянган хурьга абажа, гар... хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ ...тотой юм. Энээниие дүүр... арга боломжо бии.

...үнөө жэлдэ нёдондонойхидо ...доо убhэ, зелёнко яhала ехэ ...гансал хонидтоо эдюулхэ ...талханай зүйлөөр дутамаг... Энэ талаар манда яаралтай ...лэжэ хэрэгтэй болонхой.

Г. БОРОДИН.
...Хорин аймагай Анаагай совхозой директор.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

...ЗАНГЭ. Хүдөө бэшэгшэ ...Гомбоев кигэжэ дамжуулба: ...түлөө хони үсхэбэрилхэ шэг... аймаг доторо эгээн ехэ ...нуудай нэгэн—Чисаанын ...хонидой отарануудта ...жэлэй түл абалга эдэ ...түлэг дундаа ябажа ...най.

...луун намарhаа хойшо хо... хурьгадайнгаа байра заhаба... дулаалhан тула, ажахын... хонидой бүхы бригаданууд ...элгээ эмхитэй hайнаар ...жа, абтаhан хурьгадаа ...хоролтогүйгөөр түлжүүлнэ. ...лэй мэдээнэй ёhоор, энэ ...до бүхыдөө 2000 хурьган ..., томо болгогдон тобир...дана. Үнинэй дүй дүр... түрүү хонишод Е. Б. ...ов, Б. А. Грешилов гэгшэ... даадаг отарануудта түрүү... 200—250 хурьган түлжүү... байнхай.

...ол партиингаа XXIV съез... хүндэлэлдэ зорюулагдан ...hан социалис мүрысөөндэ ...оролсоhон тус ажахын хо... абаhан уялга, даабаряа ...болзортонь бэелүүлхээр орол..., ...жам шударгыгаар ажалла...

УЛАМ ШАНГАДАНА

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ наймадахи табан жэл соо манай совхозойхид амжалтатай hайнаар хүдэлжэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэб, даабаряа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ.

Совхознай hүүлэй долоо-найман жэлэй туршада гахай олоор үсхэбэрилхэ гол шэглэлтэй болоhон гээшэ. Илангаяа үнгэрhэн табан жэл соо энэ hалбаримнай горитойгоор хүгжөөгдэжэ, гол түлэб гахайн мяха ехээр тушаажал, жэлhээ жэлдэ түсэб, даабаряа hайнаар дүүргэнэбди.

Табан жэлэй туршада манай ажахы бүхыдөө 82,9 мянган центнер мяха, 111 мянган центнер hү тушаагаа, мүн түсэбэйнгөө ёhоор энэ үе соо 5 мянган центнер таряа тушааха аад, 32 мянган центнер ороохо Эхэ орондоо үгөө.

Совхозой ажалшад эдэ зарим тэды үрэ дүнгөөрөө hанаагаа амарангүй, шэнэ табан жэлдэ бүрил эршэтэй шангаар хүдэлхэ, үшөө ехэ амжалта туйлахаар зоригжонхой. Манай эрхим түрүү гахайшад Евтолия Вторушина, Любовь Шилина гэгшэд нёдондо хоюулан 1569 поршоонхо абажа түлжүүлээ hэн. Мүнөө шэнэ жэлэй гараhанhаа хойшо энэ фермэдэ поршоонхо баhал олоор абтана. Гансахан hүүлэй долоон хоног соо 300 поршоонхо абтаа.

Бэрхэ hаалишан Аграфена Балдаева hү hааха табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь холо урид, дүрбэн жэл соо дүүргэhэн байгаа. Гансахан нёдондо тэрэ 50 шахуу мянган килограмм hү hаажа тушаагаа. Залуу коммунист Нина Смирнова баhал тэды шэнээн hү hаагаа. Ажалша бэрхэ hаалишадай оролдолгын ашаар совхозой бүхы фермэнүүд мүнөө үдэртөө 43 центнер hү hаана, тэрэнэйнгээ 36 центнерые гүрэндэ тушаана. Ондоогоор хэлэбэл, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо үдэрэй табазургаан центнер ехэ hү тушаанабди. Тэрэшэлэн hаяшаг шахамал үхэрнүүдые тушаажа, шэнэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбhөө 250 центнер мяха бэлэдхэлэй пунктда оруулаабди.

Игэжэ манай совхозой бүхы ажалшад юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын үдэрhөө эршэ хүсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

С. ТУМУРЕЕВ,
Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой парткомой секретарь.

Үүсхэл гаргаhан ажахыда

СүүдхэдэЭ тонноор

Томо бэетэй, гурбан центнерhээ дээшэ шэгнүүртэй шахамалнуудые дулаан байрада, саг үргэлжэ уянда байлгажа эдеэлүүлхэдэ, ашаг үрэ ехэтэй гэжэ «Сибиряк» колхозой мэргэжэлтэд шэнжэлhэн байна. Тиимэhээ тэдэнэр hүүлэй жэлнүүдтэ үхэрнүүдые түргэн зуура таргалуулха талаар ехэ амжалтануудые туйлана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ колхоз малаа hайнаар таргалуулhанай ашаар түсэбhөө гадуур мянган центнер мал гүрэндөө худалдажа, 51 мянга гаран түхэриг нэмэри олзо оруулаа.

Тус колхозой мал шахан таргалуулдаг Ахалигай баазада мүнөө мянгаад шахамал үхэрнүүд харууhалагдана. Эдэ малайнь шэгнүүр сүүдхэдэ 1 тонноор нэмээгдэнэ.

hаяар 350 шахамалнууд бэлэдхэлэй пунктда ябуулагдахаар бэлдэгдэнэ. Баhал мянгаад центнертэ хүрэхэ байна.

— Эдэ малнай дунда зэргээр 330 килограммhаа доошо бэшэ татаха, булта дээдэ сэнгээр абтаха,—гээд, энэ баазын ахалагша малшан Александр Попов мэдүүлбэ.—Февраль hарада тушаагдахаар үшөө 350 үхэр шахагдана. Тингэжэ гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорhоо урид дүүргэжэ, КПСС-эй XXIV съездые угтахамнай...

Ш. БАЙМИНОВ.

БАРИЛГЫН ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ

ФОТОРЕПОРТАЖ

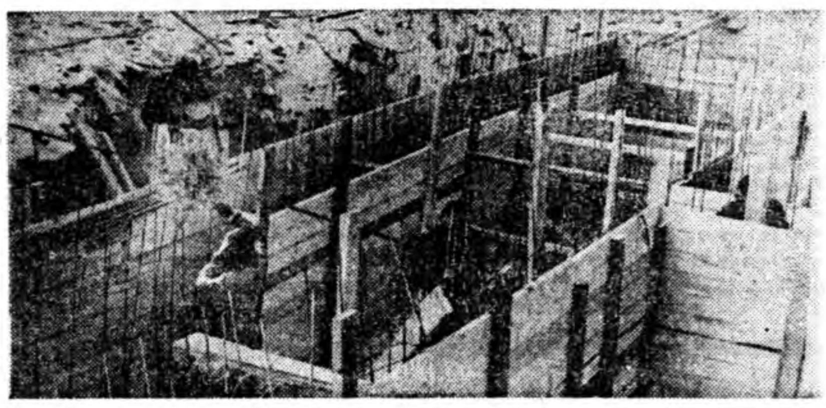
Буряадай барилгын управлениин 7-дохи СМУ-гай хүдэлмэришэд юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабариие болзорhоонь урид бэелүүлхын тулада хамсыгаа шаман ажаллажа эхилбэ. Тэдэнэр городой хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангаха шэнэ байшангай барилгые ойрын сагуудта ашаглалгада үгэхэнь.

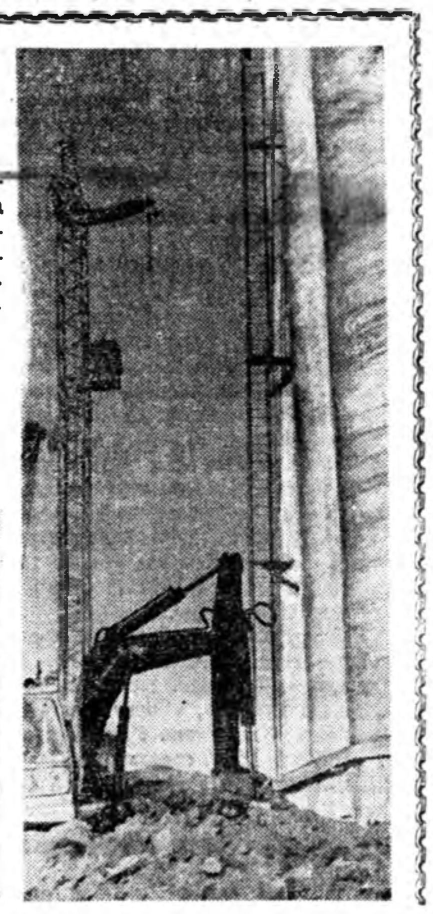
Мастер Эдуард Петухов, комплексно бригадые даагша Василий Рубцов гэгшэд суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө урма зориг бадараан, ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Тус бригадын коллектив үнгэрэгшэ жэлдэшье шударгы габшагайгаар ажаллажа, шэнэ элеватор эрхим сэгнэлтэтэйгээр гүрэнэй комиссида тушаагаа. Хуушан элеваторто орходоо энэ элеваторай багтааса 2 дахин ехэ юм. Шэнэ элеватор 25 мянган тонно ороохо таряа хадагалха аргатай. Энэ хадаа 7-дохи СМУ-гай хүдэлмэришэдэй үнгэрhэн табан жэлэй туршада Эхэ орондоо үгэhэн олохон бэлэгүүдэй нэгэн болоно. В. К. Рубцовой даадаг бригада шэнэ элеваторhаа гадна, прибор бүтээлгын заводой корпус, технологическа институдай шэнэ байшан баряа.

Мүнөө тус бригада съездын урда тээхи ажалай вахтада жагсажа, мелькомбинадта вагон шэгнэхэ талмайн бетон шудхажа дүүргээд, январиин 10-да гүрэнэй комиссида тушаахаар шиидээ. Игэжэ В. К. Рубцовой даадаг бригадын коллектив партиин XXIV съездын зарлагдаhан жэлые габшагай ажалаар эхилбэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: түрүү барилгашад М. М. Слабуха, Т. А. Утенков. Барилгын талмай дээрэ. Шэнэ элеватор.

Е. ЗАХАРОВАЙ фототекст.

СССР: 1971 ОН

11 ДНЕПРОГЭС ХҮДӨӨ НЮТАГУУДТА ЭЛШЭ ХҮСЭ ҮГЭХЭ

Сибириин хүбшэ тайгын зүргэ харгынуудаар, Украинын тала дайдаар, Кавказай хада уулаар, Памирай боорёор—хаа хаанагүй, хүнэйл ябажа шадаха газарнуудта—электрын элшэ хүсэ дамжуулдаг утаhа шэжэмүүдтэй бахананууд мүнхэ часовойнар мэтээр жэрылдэн жагсанхай. Эдэмнай томо томо ГЭС-үүдэй, ууралай станцинуудай элшэ хүсэ хүдөө нютагуудта дамжуулна.

Ороной бүхы колхозууд болон совхозуудай 90 гаран процентнь мүнөө гүрэнэй энергосистемэнүүдhээ хямда сэнтэй электрын элшэ хүсэ абадаг болоо. Колхознигуудай ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй 23 миллион гэр байрын 22,7 миллиондонь электрын элшэ оруулагдаа. Үнэндөө хүдөө нютагуудай бүхы хүн зон электричество хэрэглэдэг болонхой.

Партиин XXIII съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй хараалhан, хүдөө ажахыгаа индустрижүүлхэ үргэн ехэ программа бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна. 1971 ондо хүдөө нютагуудай эрилтэ хэрэглэмжэ хангахын тула 43 миллиард киловатт-час—үнгэрэгшэ табан жэлэй эхинэйхиhээ хоёр дахин ехэ элшэ хүсэн хэрэглэгдэхэ. Үнэндөө Днепрогэс шэнги 11 үлүүтэй тиимэ ехэ электростанцинууд хүдөө нютагуудай хэрэглэмжэ хангаха байна. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй ёhоор, хүдөө ажахын лэ үйлэдбэридэ зорюулагдажа, 30 миллиард үлүүтэй киловатт-час гэхэ гү, али 1970 онойхиhоо 12,5 процентээр ехэ элшэ хүсэн гаргагдаха.

Мүнөө хүдөөдэ электричество ямар юумэндэ хэрэглэгдэнэб гэбэл, мал ажалай фермэнүүдые, шубуунай фабриканууд ба теплицын комбинадуудтахи цехүүд-автомадуудые үргэлжэ дээрэнь оньhожоруулха зорилго бэелүүлнэ. Хүнүүд эндэ технологическа орёо нарин хүдэлмэри эмхидхэгшын үүргэ дүүргэдэг болоо. Оньhожоруулагдамал тоогууд, ороохо таряа хадагалдаг газарнууд, хүсэтэ электро-бүлүүрнүүд хүдэлгэгдэн, гандадаг хэдэн миллион гектар газарые ундалуулжа, ами оруулна.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ҮЙЛЭДБЭРИИЕ ЭЛЕКТРИЧЕСТВЭЭР ХАНГАЛГА 1971 ОНДО ЯМАР ГУРИМААР БЭЕЛҮҮЛЭГДЭХЭБ? ТАСС-ай корреспондент В. Дорошенко иимэ асуудалтайгаар СССР-эй Энергетикын ба электрификациин министерствын хүдөө ажахые электрижүүлхэ управлениин ахамад инженер Д. Т. КОМАРОВТО, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын электрын элшэ хүсэ хэрэглэхэ управлениин начальнигай орлогшо А. П. БОДИНДО хандаба.

Д. Т. КОМАРОВ: түсэбтэ шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хүдөө нютагуудтахи хүдэлмэринэй хоёр шэглэлтэйгээр ябуулагдана. Өөhэдын багахан хүсэтэй двигательнүүдhээ элшэ хүсэ абадаг hүүлшын колхозууд, совхозууд гүрэнэй энергосистемэнүүдтэ хамжуулагдаха. Манай министерствын оньhожоруулагдамал болонхонууд элшэ хүсэ хубаарилдаг 200 мянга гаран километр линидэ утаhа шэжэм татаха, элшэ хүсөөр хангадаг мянга гаран гол подстанцинуудые заhабарилха ушартай болоно.

Тэхэтэй хамта, хабсаргаха хүдэлмэриин гол түлэбынь ороной Европодохи хубиhаа Казахстанай, Сибириин, Алас-Дурнын районуудта—ороной олонхи областьнууд ба республиканuудайхиhаа багаар электрын элшэ хүсэ абадаг нютагуудта дамжуулагдаха.

Колхозууд, совхозуудай электрын элшэ хүсөөр хангагдасые бүри hаадгүй, hайн болгохо үшөө нэгэ шухала зорилго шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Хүдөө нютагуудта электрын элшэ хүсэ хубаарилан дамжуулдаг лининүүдэй утын хэмжээн мүнөө гурба миллион тухай километр болонхой, трансформаторна 400 мянган подстанцинуудые нэгэдхэнэ.

Эдэ бүгэдые хаhа саг соонь жэншэдгүй хангаха гээшэ бэрхэтэйшье hаа, зайлашагүй шухала байна. Ажахын олохон hалбаринууд, илангаяа мал ажал, элдэб олон механизмуудай хүдэлмэритэй тон нягта холбоотой болонги. Тиимэhээ элшэ хүсэ дамжуулха хэрэгтэ багаханшье таhалдал ушарбал, малай ашаг шэмые хорсохо, фермэнүүдэй экономическа ашаг үрые бага болгохо байна бшуу.

Тиимэл ушарhаа хуушан линиүүдые hэльбэн заhахын, элэжэ муудаhан түхеэрэлгэнүүдые hэлгэхын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоно. Бүри мүнөө хүдөө нютагуудта түхэреэн сүүдхэ хүдэлхэ аварийно-заhабарилгын газарнууд бии болгогдоо. hаадгүй ябаха машинануудтай, радиохолбоотой ба приборнуудтай—тиимэ хүдэлмэрилэгшэд тохёолдоhон бүхы hаад тойбонуудые ямаршье уларилда дары түргэн зайсуулна.

А. П. БОДИН: КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленум мал ажалые промышленна гуримаар эридшүүд хүгжөөхэ зорилготой ехэ программа хараалhан байна. Гахайн, үхэрэй мяха, hү үйлэдбэрилхэ мал ажалай ехэ ехэ нэгэдхэмэл ажахынуудые городууд шадар эмхидхэн байгуулжа эхилээ. Мал болон шубуудые ашаг үрэ ехэтэй онол аргаар тэжээхэ фермэнүүд, фабриканууд бии болгогдожо, hэльбэгдэжэ байнхай.

Гүрэнэй түсэбэй ёhоор хараалагдаhан электрын элшэ хүсэн бүри ехэ, оньhон түхеэрэлгэнүүд олон болгогдоходоо, үнеэдые машинаар hааха арга боломжо нилээд үргэдхэхэ, байранууд соонь оньhон аргаар тэжээл тараажа үгэлгэ 48 процентээр, гайхан фермэнүүдтэхи—27 процентээр нэмэхэ байна.

Фермэнүүд, шубуунай фабрикануудта, оньhожоруулагдамал тоогууд ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин бусад hалбаринуудта мүнөө таба миллион шахуу электродвигатель хэрэглэгдэнэ. 1971 ондо үшөө 940 мянган двигатель тодхогдохоор хараалагдана. Эдэмнай Россин Федерацидахи, Украина болон Белоруссидахи, Прибалтикын республиканuудтахи малай тэжээл буйлуулан бэлдэдэг хэдэн зуугаад заводуудые, мал ажалай нэгэдхэмэл үйлэдбэринүүдые ташха ондоо болгон хубилгаха.

Олохон колхозууд, совхозууд электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгын, оньhон түхеэрэлгэнүүдээр хангагдасын хэм хэмжээнэй талаар мүнөөшье промышленна предприятинуудhаа дутуу бэшэ болонхой. Жэшээлэн хэлэбэл, Ульяновска областиин Крупскаягай нэрэмжэтэ совхоз жэлэй турша соо гурба миллион үлүүтэй колхоздо электрын элшэ хүсэ хэрэглэнэ. Энэ ажахыда гурба мянга шахуу киловатт хүсэтэй 600 электродвигатель хүдэлгэгдэнэ. Мал ажалдахи, ороохо таряа сэбэрлэдэг тоогуудтахи бүхы хүндэ хүдэлмэринь бүрин оньhожоруулагданхай.

Краснодарай хизаарай Динскэ районой Калининай нэрэмжэтэ колхоздо электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгэ түсэбтэ табан жэлэй турша соо дүрбэ дахин шахуу нэмэжэ, дүрбэ миллион киловатт-час болоhон байна. Тус колхозой консервын, hүнэй ба тэжээл буйлуулдаг заводуудта, холодильник, теплицэнүүд ба бусад участогуудтань мянга гаран электродвигатель бии. Бүхы хүндэ хүдэлмэринь оньhожоруулагданхай, автомадууд тодхогдонхой. Тиимэл ушарhаа үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой олзо оршонь 5 миллион түхэригhөө дээшэ болоо.

Иимэ ажахынууд орон дотор хэдэн мянгаад байха. Бүхэли районуудай хүдөө ажахын үйлэдбэри электрын элшэ хүсэ хэрэглэдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, Латвиин ССР-эй Ригын районодохи колхозууд, совхозуудай мал ажалай бүхы фермэнүүд үргэлжэ дээрээ оньhожоруулагдаhан. Тиигэhэнэй үндэhөөр hү hаалинь ехээр нэмээ, хоёр-гурба дахин бага хүсэн хэрэглэгдэнэ.

1971 ондо хүдөө ажахыда электрын элшэ хүсэн бүри ехээр хэрэглэгдэдэг болохо. Яахадааб гэхэлэ, СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин батаlhан гүрэнэй түсэбэй ёhоор тиимэ юумэн хэгдэхээр хараалагдана.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЫН ШАДАБАРИҺАА

Суглаан дээрэ цехэй парторганизациин секретаряар һунгагдаһан залуу коммунист үгэ хэлэбэ:

— Намайе секретаряар һунгаа гээшэт. Теэд хайшан гээд хүдэлмэреэ эмхидхэхэ тушаамни хэншье заажа үгөөгүй!—гээд тэрэ дурдаба.

Партийна хүдэлмэри даажа абаһан залуу коммунистнуудай зүгһөө иимэ үгэнүүд ганса нэгэншье дуулдадаг бэшэ, харин олохон байдаг. Коммунистнуудай найдабари бэелүүлгые бэлээр һанажа болохогүй. Илангаяа залуу хүтэлбэрилэгшэд түрүүшын үедэ сошордодог, ажалаа юунһээшье захалхаяа ойлгожо ядадаг шуу. Партийна хүдэлмэри гээшэмнай нэн түрүүн хүн зоной дунда ябуулха хэрэг болоно. Гэбэшье энэнь орёо бэрхэ байдаг. Юуб гэхэдэ, зарим хүнүүд ажалдаа дүршэлгүйдэнэ. Тэдээндэ туһалха хэрэг гарадаг. Түрүүшүүл урмашуулагдаха ёһотой. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха шухала. Тиимэһээл алишье талыень харалсаха, зоной дунда эдэбхи үүсхэл бадарааха, мүрысөө эмхидхэхэ гээшэ хүтэлбэрилэгшын гол уялгануудайнь нэгэн ха юм.

Партийна эхин организацинууд ажал ябуулгадаа бүхы коммунистнуудтаа, эдэбхитэдтээ түшэглэдэг ха юм. Үйлэдбэриин шухала һалбаринуудта партийна бүлэгүүд бии болгогдожо, тэдэнэй хүсөөр ехэхэн хүдэлмэри эмхидхэгдэнэ. Энээн тушаа иимэ нэгэ жэшээ хараябди. Сэлэнгын модоной баазын мебельнэ цехэй партийна бүлэгые Татьяна Яковлевна Балаганская хүтэлдэг юм. Эндэ 13 коммунист тоологдоно. Цехэй бүхы ажалшадай тоогоор бодоходо, тус партийна бүлэг тиимэ томо нэгэдэл гэхээр бэшэ. Теэд бүлэгэй коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл, ябуулжа байһан хүдэлмэриень харахада, коллектив соогоо ехэхэн хүсэниинь болонхой.

Апха түрүүн партийна бүлэгэй байгуулагдаад байхада, хүдэлмэринь тиимэ һайн гэхээр бэшэ һэн. Коммунистнууд булта сугларха, теэд зарим асуудал зүбшэлгэдэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаададаггүй байгаа. Яахадааб? Коммунистнууд үйлэдбэриин һалбаринуудта зүбөөр хубаарилагдаагүй, партийна бүлэгэйнь хүтэлбэрилэгшэ үсөөн хүнүүдэй ажалладаг участогта хүдэлдэг байба. Тиимэһээ зуу гаран, хоёр зуугаад хүнэй ажалладаг зарим участогуудай хүдэлмэри коммунистнуудай зүгһөө багаар хинагдадаг байһан. Татьяна Яковлевна өөрынгөө участогһаа ондоо тээгүүр хододоо ябажа байха аргагүйдэдэг һэн.

Һүүлдэ энэ асуудал цехэй партийна организацида табигдажа шиидхэгдээ. Партийна бүлэгые хүтэлэгшэ, коммунист нүхэр Балаганская цехэйнгээ гол участогуудай нэгэндэ ажалладаг болоо бэлэй. Тиигээд мүн бүлэгэй бусад коммунистнууд үйлэдбэриин шухала участогуудта хүдэлдэг боложо, тэдэндэ партийна даабари үгтэһэн байна. Эндэхи коммунистнууд ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо. Жэшээлхэдэ, коммунист Н. Е. Шалова ханын газетэ гаргана. Н. С. Ревякина—эхэнэрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат Сергей Оборов комсомолой организациин хүдэлмэри эмхидхэлсэдэг. Коммунист А. И. Дорохов арадай дружиные хүтэлнэ, Ф. Г. Горбунов профсоюзай хүдэлмэриин түлөө харюусадаг. Бүлэгэй бэшэ коммунистнуудта баһал имэрхүү даабари үгтэнхэй.

Үйлэдбэриин гол һалбаринуудта коммунистнууд хубаарилагдан табигдажа, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлээ. Тэдэнэр хүдэлмэришэдтэй тусгаар хөөрэлдэдэг, хүдэлмэриинь дутуу дундануудые элирүүлжэ, туһалха юумэндэнь туһалдаг. Үгышье һаа, хэмжээ абадаг болоо һэн. Зүгөөр цех, участогуудта бии байһан дутагдалнуудые элирүүлжэ, дары усадхаха гээшэ парторганизациин, мүн партийна бүлэгэй шухала зорилго болоно. Тиин ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг болоо. Бүлэгэй коммунистнууд улаан булангаа һайнаар шэмэглэһэн, тэндэ эмхидхэгдэхэ хүдэлмэрые партиин гэшүүн Наталья Спиридоновна Ревякина харюусалга дороо абажа, элдэб плакадуудые ханада үлгөө, стендүүдые бэлдэһэн байгаа. Улаан буланда комсомолшууд, залуушуул сугларжа, ажал тухайгаа хөөрэлдэнэ. Эндэ газетэ, журналнууд табяатай байдаг. Сүлөөтэй сагтаа ажалшад сугларжа, лекци элидхэл шагнадаг. Уран һайханай бүлгэм эмхидхэгдээ. Республика дотор уран һайханай харалгын болоходо, эндэхи улаан булан түрүү зэргэдэ гаралсажа, мүнгэн шанда хүртөө һэн. Тэрэ мүнгөөрнь цехэй хүдэлмэришэд ээлжээгээр Улаан-Үдэ городто ошожо, театр хараһан байха юм.

Партийна бүлэгэй коммунистнууд залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулна. Энэ жэлдэ хорёод хүбүүд, басагад үдэшын һургуулида ороо. Табан хүн институдта заочноор һурана. Политическэ һуралсалда олон залуушуул хабаадана. Тиихэдэ коммунистнуудшье өөһэдөө партийна һуралсалда хабаадажа, марксизм-ленинизмын теори шудалжа байна.

Ажаллажа байгаад, һуралсалда хабаадаха гээшэ бэлэхэн хэрэг бэшэ. Сүлөөтэй саг хэрэгтэй. Тиимэһээ предприятиин дирекци, партийна организаци бүхы арга боломжо залуушуулда олгодог. Гэбэшье эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ байхада, ажал хэрэг бүтэхэдөө һайн байна бшуу. Урдань цех, участогуудай хүдэлмэришэдэй олонхинь өөһэд хоорондоо танилсадаггүй байһанаа, кино, театрта хамтаараа ошодог болоһоор һайса мэдэлсэдэг болоо. Хэн хэнэйнгээ хаана һурадаг байһыешье ойлгодог болоһон байна. Гадна ажалай журам эбдэгшэд зоной дунда шүүмжэлэгдэдэг. Тиигэжэ хүдэлмэриһөө гээгдэхэ, архи ууха ябадал тон үсөөрөө.

— Иимэ хүдэлмэри ябуулжа байхадатнай бэрхэшэг байна гү?—гээд, партийна бүлэгые хүтэлэгшэ Татьяна Яковлевнаһаа һурахада:

— Партийна хүдэлмэриин хэды орёо бэрхэшье һаань, коммунистнууд уялгадаа һайнаар хандаха ёһотой ха юм. Цехтэмнай 240 хүдэлмэришэд бии. Тэдэнэй дунда эдэбхитэд олон байхадаа, хүдэлхэдэшье урматай байдаг,—гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Партгруппорг хүн бүхэниие мэдэжэ байха ёһотой. Бэрхэшээлдэнь туһалха хэрэгтэй. Иигэжэл сэдьхэжэ ябахадаа, нүхэр Балаганская зоной дунда хүндэтэй ябадаг. Мебельнэ цехэй коллективэй коммунис ажалай нэрэ солодо хүртэжэ, «Совет засагай 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ» гэһэн алдартай болохо хэрэгтэнь бүлэгэй коммунистнууд горитой хубитаяа оруулаа. КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ цехэй коллектив ехэ амжалта туйлажа байна.

В. СТЕПАНОВ.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ дашарамдуулан Улаан-Үдын локомотивна депогой дүй дүршэлтэй болоһон, үнинэй машинист Александр Григорьевич Сальцев 1970 оной декабрниин 31-дэ түрүүшын электровоз жолоодожо ошоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: машинист А. Сальцев түрүүшын электровозоор ябахынгаа урда тээ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ДҮНГҮҮДЭЭ СОГСОЛНО

Аймагай партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, бусад эдэбхитэд колхоз, совхозуудта лекцинүүдые уншахаяа, хөөрэлдөөнүүдые хэхэеэ гараба. Партиин ЦК-гай декабриин пленумэй шиидхэбэринүүдые, СССР-эй Верховно Соведэй II сессиин материалнуудые—наймадахи табан жэлэй дүнгүүд, 1971 оной зорилгонууд тухай зондо хөөрэжэ, ойлгуулжа үгэхэ юм.

Иигэжэ эдэбхитэдые хүдөө гаргахынгаа урда тээ партиин райком үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар үнгэргэһэн байна. Лекторнүүдэй бүлэгүүдые даагшад, политинформаторнууд, агитаторнууд, ажахынуудай партийна организацинуудай секретарьнар энэ семинарта хабаадалсаа. Ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулхада хэрэгтэй болохоор материалнууд, тоо, баримтанууд семинар дээрэ харуулагдаа. Жэшээнь, аймагай табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын зарим дүнгүүд семинарта хабаадагшадта хэлэжэ үгтөө. Уласхоорондын асуудалаар лекци уншагдаа.

Колхоз, совхоз бүхэнэй отделени бүридэ лектор гаранхай, хөөрэлдөө, лекци хэнэ. Энээнэй хажуугаар долоон хоногой четверг бүхэндэ политинформатор хөөрэлдөө хэдэг тогтомол үдэртэй.

В. КУЗЬМИН,
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын судна-бүтээлгын заводой түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн Г. Н. Помазин.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ПРОДУКЦИИН ШАНАР—ШУХАЛА АСУУДАЛ

Научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ туһаламжа үзүүлхэ совет партиин обкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн юм. Республикын промышленна предприятинуудта шэнэ техникэ тодхохо, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, эрдэм болон техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ асуудалнуудые шиидхэхэ зорилготой юм.

Һаяхан КПСС-эй обкомдо соведэй үргэн хабаадалгатай зүблөөн болобо. Предприятинуудай, министерство, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, гол мэргэжэлтэд, промышленностиин талаар партиин райкомуудай, мүн промышленна предприятинуудай парткомуудай, партбюронуудай секретарьнууд соведэй зүблөөндэ хабаадалсаа. Промышленна продукци, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй шанар һайжаруулха талаар предприятинуудта ямар хүдэлмэриин хэгдэжэ, ямар хараа шэглэлэй баримталагдажа байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Шанарай талаар гүрэнэй тэмдэг абахын тула коллективэй хэһэн хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай элидхэл «Электромашина» заводой главна инженер М. Т. Кубальский, продукциин шанар һайжаруулха талаар ямар хүдэлмэриин, хэмжээ ябуулгын бэелүүлэгдэдэг тухай элидхэл ЛВРЗ-гэй главна инженер Л. В. Потапов, продукци голодоһогүйгөөр, бусаалтагүйгөөр техническэ хиналтын таһагта тушааха гэһэн саратовска гүримай «Теплоприбор» заводто хэрэглэһэн дүй дүршэл тухай элидхэл энэ заводой главна инженер Ю. В. Музыка хэһэн байна. Эдеэ хоолой, сагаан эдеэнэй шанар һайжаруулха талаар ямар хэмжээ ябуулгын бэелүүлэгдэжэ байһан тухай элидхэлнүүдые республикын эдеэ хоолой промышленностиин министрэй орлогшо А. С. Мурашева, «Росмолоко» управлениин главна инженер Б. Ф. Главатских үгэ хэлээ.

Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ, партиин обкомой секретарь К. М. Продайвода зүблөө нээһэн, хүтэлбэрилһэн, түгэсхэлэй үгэ хэлэһэн байна. Соведэй зүблөөндэ хабаадагшад «Электромашина» заводто ошожо хараад, һанал бодолоо андалдаа. Бүтээн гаргагдадаг продукциин шанар һайжаруулха талаар тусхай һанамжа, дурадхал совет баталан абаа.

Эрдэм, техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха эрилтэ промышленна предприятинуудай урда табигдана. Гүрэнэй стандарт, ГОСТ-нуудай эрилтэдэ таарама продукци үйлэдбэрилэн гаргаха, продукциин шанар улам һайжаруулха—шухала асуудал болонхой. Республикымнай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд партиин XXIII съездын шиидхэбэриие бэелүүлэн, ашаглалгада найдамтай, бүхэ, газаа түхэлөөрөө гоё, зохид продукци бүтээн гаргадаг болохын, зарим зүйлэй продукцида эрхим шанарай гүрэнэй тэмдэг абахын тула зарим тэды хүдэлмэри хэбэ. Республикымнай предприятинуудта бүтээгдэдэг продукци—электродвигатель, автокранууд, ууралай даралта шалгадаг приборнууд ганса орон доторнай бэшэ, харин олон гүрэнүүдтэ һайн мэдээжэ болонхой.

Республикымнай үнинэй предприятинуудай нэгэн—«Электромашина» завод электродвигатель, автокрануудые бүтээдэг. Ороной олон область, хизаарнуудта эльгээгдэдэг, мүн хилын саана наймаалагдадаг эдэ зүйлнүүдэй шанар һайжаруулхын тула саг үргэлжын тэмсэл ябуулагдана. Заводой продукци ашаглалгада найдамтай, удаан болзор соо хүдэлгэгдэхэ, мүн гоё һайхан байха ёһотой гэһэн эрилтэ эндэ табигдана. Дэлхэйн эрхим зэргын зүйлнүүдтэй адли продукци бүтээн гаргаагүй һаа, тэрэнээ дэлхэйн дэлгүүр дээрэ наймаалхань бэрхэтэй.

Заводой коллектив товарна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе табан жэлэй туршада 1,8 дахин дээшэлүүлээ. Энэ ургалта научно-техническэ дэбжэлтын ашаар туйлагдаа. Тиихэтэй хамта продукциин шанар һайжаруулха, шэнэ түхэлэй электродвигатель, автокрануудые бүтээхэ талаар саг үргэлжын хүдэлмэри хэгдэнэ. Москвагай Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ заводой, Ленинградай научно-проектнэ институдай хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта шэнэ түхэлэй электродвигателиин чертеж, схемэ бэлдэгдэнэ, туршагдажа үзэгдэнэ.

Электродвигатель, автокрануудые шэнэдхэн хубилгаха, зарим часть, детальнуудые шэнэ металл, материалаар һэлгэхэ хэрэгтэ заводой хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Олон эдэбхитэйшүүл НТО-гой, ВОИР-ай бүлгэмүүдэй гэшүүд, үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, шиидхэлсэжэ байдаг. Хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэһэн эдэбхитэйшүүлэй бригаданууд цехүүдтэ эмхидхэгдээ. Тэдэнэр НОТ нэбтэрүүлхэ хэмжээ ябуулга бэелүүлдэг юм. Ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ олон хэмжээ ябуулга 1966—70 онуудай хугасаада бэелүүлэгдэжэ, 100 гара мянган түхэригэй алмалта үгэһэн байна.

НОТ нэбтэрүүлхэ түсэбэй ёһоор хүдэлмэришэдэй ажалладаг газар тааруу зохид болгогдоо, зарим цехүүд һэльбэгдэн заһабарилагдаа. Гүрэнэй стандартын эрилтэдэ продукциин хэр зэргэ таарамаар бүтээн гаргагдадагые шалгаха албан эмхидхэгдэнхэй. Энэ албатан продукциин шанар ходо хинан шалгажа байдаг. Хэрэгтэй стандартын зэргээр автокрануудые бүтээдэг болоһоной ашаар урдынхиһаа хоёр дахин ехэ экономическа ашаг үрэ абтаба. Научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ инженер, техникүүдэй ямар туһа нэмэри оруулжа байһые тодорхойлон элирүүлхын тула тэдэнэй тусхай карточканууд заводто бии болгогдобо. Хүн бүхэнэй оруулһан дурадхал, тэрэнэйнь үгэһэн ашаг үрэ эдэ карточкануудта бэшэгдэнэ. Тэдэнэр үнгэрһэн жэлэй 9 һара соо 150 мянган түхэригэй алмалта үгэхэ дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ.

Продукциингаа шанар һайжаруулха гэжэ саг үргэлжэ тэмсэжэ байһанай ашаар заводой бүтээдэг АОЗ-315 түхэлэй 8 зүйлэй электродвигательнүүдтэ эрхим шанартай гэһэн Гүрэнэй тэмдэг олгогдоһон юм. АОЗ-315 түхэлэй ондоо зүйлэй, АОЗ-355 түхэлэй электродвигательнуудта ВДНХ-гай 1-дэхи шатын диплом олгогдоо.

Бүтээн гаргадаг продукциин шанар һайжаруулха арга боломжонууд республикын ондоо предприяти, организацинуудта хэрэглэгдэжэ байна. «Теплоприбор» заводой коллектив продукцияа голодоһогүйгөөр бүтээжэ, гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр техническэ хиналтын таһагта тушааха гэһэн Саратовай машина бүтээгшэдэй үүсхэлые 1964 онһоо хэрэглэжэ байна. Иимэ гуримда орохо бэлэдхэл нарин нягтаар хэгдээ, приборнуудай часть, деталь бүхэнэй ямар шанартайгаар хэгдэһэниинь тусхай дэбтэртэ бэшэгдэжэ байгаа.

Заводой бүхы цехүүд һэльбэгдэһэн, зариманиинь шэнээр баригдаһан юм. Шэнэ техникэ тодхогдоо, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлэгдээ. Продукциин шанарай түлөө хүдэлмэришэн бүхэнэй [харюусалга] дээшэлүүлэгдэһэн[…] на. Саг үргэлжэ һайн ша[нартай] продукци бүтээдэг хүдэлм[эришэд] моральна, материальна тал[аар] урмашуулгада хүртэдэг юм.

Совет гүрэнэй предприя[тину]та бүтээгдэһэн продукци […] зэргын байха ёһотой гэһэн […] тайгаар заводой хүдэлм[эришэд] ажаллана. Тэдэнэр республи[кын]гоо иимэ үүсхэл гаргаад, […] рай түлөө шанга тэмсэл […] һаар үнинэй. Мүнөө завод[ой бү]тээгдэдэг продукциин 96 [про]центнь бусаалтагүйгөөр техн[ическэ] хиналтын таһагта тушаагда[жа бо]лоо. Үйлэдбэриин 60 гаран […] шүүл өөһэдынгөө тамгаар […] цияа тушаадаг. Голодоһо […] ушар усадхагдажа байһаар.

Үйлэдбэриин культура […] лүүлхэ, техническэ эстетика […] рүүлхэ хэдэн жэлэй түсэб […] зохёогдонхой. Продукциин […] шалгаха саг үргэлжын […] НТО-гой совет приборнуудай […] нар хинан шалгадаг. Шал[…] үрэ дүн тусхай конферен[ци] дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. [Про]дукциин шанар һайжаруулх[а хэ]рэгтэ зорюулагдаһан 300 […] хэмжээ ябуулга табан жэлэ[й тур]шада бэелүүлэгдээ.

Ууралай даралта шалгад[аг при]борнууд найдамтай һайнаа[р ашаг]лагдадаг болоо. Тэдэнэй а[шаглал]гын болзор нилээд ехэ бол[оо]. Хэрбээ техническэ эрилтын […] приборнууд 6—12 һара соо […] лэгдэхэ байбал, 18 һара соо […] лагдана. Зарим зүйлэй приб[ор]бүри удаан болзор соо, 4—[…] лэй туршада һаадгүй һайна[ар] дэлгэгдэжэ байдаг болоо. З[…] бүтээдэг олонхи зүйлэй пр[…] ГОСТ-ын, гүрэнэй станд[артын] эрилтэдэ таарама юм.

Локомотив-вагон заһабар[ин] заводто энэ хүдэлмэри […] шэглэлтэйгээр ябуулагдана. […]ническэ, эмхидхэлэй, хүмүү[жүүл]гын хүдэлмэри энэ асуудал[да зо]рюулагданхай. ЛВРЗ—заһа[бари]гын предприяти. Тиимэһээ з[…]ри хэхэ бүхы шатын хүдэ[лмэри] нягта һайнаар эмхидхэхэ х[…] Локомотивуудые заһабарил[…] мүнөө үеын шэнэ материал […] лэдэг болоо. Техническэ […] асуудал һайнаар шэнжэл[…] шиидхэгдэдэг юм. Заводой […] инженерэй хүтэлбэрилдэг […] комисси эмхидхэгдэнхэй. П[роду]циин шанар тушаа абтаһан г[…] ажаглалта (рекламаци) энэ […]сиин үзэмжэдэ табигдадаг, […]дэдэг. Голодоһо гарг[…] ушар шалтагаан элирүүл[…] зохихо хэмжээн абтана.

Хирэ-хирэ болоод лэ проду[кциин] шанар шалгагдадаг. Энэ […] ниитын инспекторнүүд хаба[адана]. Тэдэнэй хэһэн ажаглал[та тус]хай дэбтэртэ бэшэгдэдэг. Му[…] дукциин шанар хинан шалга[…]дэнүүд үнгэргэгдэнэ. Һарада[…] дахин үнгэргэгдэдэг шанарай […]тэ бүхы ашаглалтанууд […] хэлсэгдэдэг, продукциин […] һайжаруулха хэмжээн хараа[…]даг. Локомотив, вагонуудые […] барилха заводой дүрим батал[…] Тэрэнэй ёһоор узел, деталь[…] шанар ходо шалгагдаха юм.

Продукциин шанар һайжар[уулха] талаар зарим тэды хүдэлм[эри] хэгдэбэшье, горитой дутагда[л] байһаар. ГОСТ-ын, гүрэнэй [стан]дартын эрилтэдэ таарахагү[й про]дукци үшөөл гаргагдана. […]налта, шалгалта хэхэ ёһото[й при]борнууд муугаар хэрэглэ[гдэжэ] байна. Энэ хүдэлмэри эмхи[…] шалгаха ёһотой Буряадай г[…] лабораториин хүдэлмэридэ е[хэ ду]тагдал бии.

Энэ талаар бии байһан ду[тагдал]лые элирүүлэн усадхахын, п[родук]циин шанар һайжаруулхын […] түрүү коллективүүдэй дүй д[үршэл] согсолон нэбтэрүүлхын ту[ла ду]радхал, зууршалга совет ба[тал]абаа. Тиихэдээ техническэ […]ментациин шанар һайжар[…] технологическа процесс нари[н нягт]таар сахиха, ГОСТ-ын, г[үрэнэй] стандартын эрилтэдэ таарам[а про]дукци бүтээн гаргаха асуу[далда] онсо анхарал хандуулагдаа.

С. БАРДАМО[В].

МАЛ ШАДАМАРААР ШАХАХА

Шугы бургааһа үнгэргэмсөөрнай, нарин голой нуга тохойдо баригдаһан малай шэнэ байра нюдэндэ тороодхино. Голые хүндэлэн хаажа баригдаһан байрын орой хушалтаар ходо сонхолжо шэлдэгдэһэн нюдэнүүдтэ наранай гэрэл тудахадаа, мал һүрэгые һаргаажа байгаа.

— Шахамалнуудаймнай шэнэ байра энэл даа. Типовой,—гэжэ түрүүлэгшэ Никита Лубсанович Банзарханов хэлэнэ. Урдань һубай мал тоогдодоггүй , задагай, гурбалжан ханатай сарай, далнууд соо үбэлжүүлээд байгша бэлэйбди. Харин мүнөө ёһотойл ордонгууд...

— «Ордонгууд»... Малда ордонгууд хэрэггүй, дулаан лэ хэрэгтэй юм байна. Ямарханшье бол, уужам, дулаан байгаал һаа, мал шахахада тааруу,—гэжэ Захааминнай аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник Цырен Доржиевич Гырылов һонирхолтой хөөрөө захална.

Тиигэһээршье хөөрөөгөө захалһаар ябатарнь, машинамнай «Дружба» колхозой гүүртын шэнэ байрын газаа хүргэбэ. Байрын баруун хажуугай сэгээн талаар томо-томо, монсогор тарган хашараг, гунан сарнууд хээлирхүү юумэнүүд бэеэ долёожо, зариманиинь бэе бэедээ гүрөөлхэлдэн хүлөөлдэжэ, мүргэлдэжэ байханһ харагдана.

— Шахамалнууд гэжэ мэдэхээр байна даа. Һүүлшын шэгнэлтэдэ хэды нэмэһэн байгааб?—гэжэ нүхэр Гырылов Никита Лубсановичһаа асууна.

— Долоо-найман зуун грамм, дунда зэргээр, сүүдхын.

— Эгсэ, точноороо?

— Долоон зуун хорин грамм лэ даа... Манайнгаа эндэ, таряа талхагүй зондо...—гэжэ колхозой главна зоотехник Андрей Будажапович Гонгоровой харюусажа байтар, Цырен Доржиевич үгыень таһалан, баһа асуулта табина.

— Энээнэй урда тээ шэгнэхэдэтнай, сүүдхэдээ толгой бүринь хэды грамм нэмээд байгаа һэм?

— Юунэй, тиихэдэш 400 грамм байһан юм гү, үгы гү, тэрэнһээ халяагүй байха.

— Харана бэзэт, дулаан байрада ороһонһоо хойшо ондоо болоод ошоо бэзэ? Теэд энэ мүнөө юундэ газаа гаргаад байлгана гээшэбта?

— Үдэр игаахада, уһалангаа сэбэр агаарта гаргагдаад, хүлэйнь хүшөөшье гаргангаа...

— Тиигэжэл хэлэхэлта даа. Нөөхил хуушанаймнай заншал үшөөл табигдаагүй гэжэ сэхэ хэлыта. «Игаалгаха...» Үбэлэй янгинама хүйтэндэ юун «игааха» гэхэ юун байба гээшэб? «Сэбэр агаарта...», «хүлэйнь хүшөө гаргангаа...» Шүрбэһэлиг, шэрхи спортсменүүд болгохо гээ бэшэ, январь соогоо мяханда үүсэлэгдэхэ гэжэ байһан хадань, яахаяа тиигэжэ ямбалха, найжалха юм. Эдиһэн юумыень бэедэнь шэнгээхэеэл, тэжээлэй единицэ бүхэниие өөхэ, мяхан болгохоёол оролдохо хэрэгтэй. Эдэнэртнай иигэжэ ябахадаа, газаа хүйтэндэ байхадаа, эдиһэн юумэеэ бэеэ дулаасуулганда, ябаһан, мүргэлдэһэн, хүшэлһэн, тэнхэй тамир гаргашалһандаа хубаалдалсана гээшэл.

Тиихэдээ, нүхэд, малаа шахана бэшэ, хүйтэнние, үбэлэй янгинама хүйтэнние тэжээлсэнэ гээшэбди. Энэ огто манда хэрэггүй.

Тиигээд нүхэр Гырылов тугаар захалжа ябатараа таһалһан хөөрөөгөө үргэлжэлүүлжэ, Оренбургын областьдо мал яажа шахадаг тухай тон һонирхолтой юумэнүүдые хөөрэнэ. Тэндэ шахалгын малые үдэр, һүнигүй байра соонь уяанда байлгаад эдеэлүүлнэ. Мал шахахын тулада тусхайтаар—үргэнөөр, уужамаар баригдаһан далнуудтай. Тэндэхи малые нэгэтэ оруулжа улбал лэ, шахалгаһаа болюултараа, мяхан болготороо байраһаань огто гаргангүй, уяандань байлгаад, эдеэлүүлжэл байдаг байна. Шэбхэ, шабааһыеншье үдэр бүри аршажа, сэбэрлэжэ гоёолдодоггүй, тэрээн дээрэнь, үбдэгтэ хүрэмэ болоторнь байлгаад, аман дорсонь ходо эдихэ юумэ табижа үгэжэл байдаг. Эдеэд, авто-уһалуурлар дуратайдаа уһа уугаад, даарахые мэдээгүй, хүдэлсэ багатай байһан шахамалнууд сүүдхын килограммһаа үлүүгээр шэгнүүрээ нэмээжэ, тарган байдаг.

— Яагаа жэгтэй юм. Үгы тэрэ шэбхэ, шээһэн дээрэнь байлгаха гээшэ юуб?—гэжэ гүүртые даагша Самбу Шойжолоев гайхана.

— Тэрэмнай манай эндэхи шэнги бэшэ, дулаан уужам байра соо ха юм. Хоёрхон хүн хоёр-гурбан зуун мал шахажа байха юумэл. Хамаг ажал оньһожоруулагдаһан. Үдэр бүри шэбхэ шабааһантай ноолдожо байхын орондо шахалгын дүүрэхэлээр гү, али хоорондонь нэгэ-хоёр бульдозероор түлхюулээд гаргажархидаг байгаа бэзэ. Гаргаша, ажал багатайгаар мал шахадаг сон.

— Нээрээшье, зүб лэ байна. Бодожо үзэхэдэ, шахалгын малда аман доронь эдихэ юумэл байлгабал, сэбэр агаарта ябуулха, сэбэрлэхэ гэжэ тухашаралтагүй байна. Таргалхань лэ хэрэгтэй, мяхан болохол мүртэнь нэгэ. Шахаха гээшэшни мүн лэ оншотой байна,—гэжэ малшан үбгэн гайхана.

— Эдеэд лэ, тэрэнээ шэнгээжэ, хүрхэг хүрхэг уухилжа хэбтэхэ аал?—гэжэ нэгэнэй хэлэхэдэ, энеэдэн болоно.

Шахамалнуудаа, бэшэшье түлжүүлгэ, ондо оруулгын буруу, хашарагуудаа шадаал һаа, газаа гаргажа даарууланггүй, дулаан байра соонь ходо байлгаха захиралта үгөөд, управлениин начальник саашалаа һэн.

Захааминай аймагай «Дружба» колхозойхид мүнөө жэлэйл малаа ёһотойгоор, промышленна аргаар шахадаг боложо байнхай. 150 үхэр шахаха шэнэ типовой байра баряа. Тэрээн соо шахамалнууд хоёр рядаар байгаад, кормушканууд сооһоо эдеэлнэ. Кормушканууд хоёр дабхараар түхеэрэгдэнхэй. Дээрэнь үбһэ, зелёнко, доронь талха таряанай зүйл хэжэ үгтэнэ.

Мүнөө жэл тус колхоз хэзээ хэзээнэйхиһээ томо, тарган сарнуудые гүрэндөө худалдахань. Хамта 142 мал энэ гүүртэдэ шахагдажа байнхай. Тэдэнэй 100-гаадынь 300 килограммһаа, 20 гараниинь 350 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй. 400 килограмһаа дээшэ шэгнүүртэй хэдэн толгой бии. Булта залуу, хашараг, гунанууд. Тиимэһээ шэгнүүр ехэтэй, тарган залуу мал олоор тушааһанай түлөө колхоз оло мянган түхэригэй нэмэри түлбэри абахань.

Хүдөө ажахын управлениин начальник зүб ажаглалта хэжэ, дутагдалнууд тухайдань заагаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Типовой һайн байра баряа хадаа үбэлэй хүйтэндэ үдэрыншье газаа гаргалтагүй, ходо дулаан байрадаа уяанда байлгаад шахаа һаа, шэгнүүрээ нэмээхээр үлүү байха һэн. Нээрээшье, хуушанайнгаа заншалаар үдэрынь газаагуур ябуулжа, хүйтэндэ хайруулжа, жабарта үлеэлгэжэ байхадаа хүйтэнние тэжээлсэһэн хэрэг болоно.

Энэшье заһамаар, һанаанай, ойлгосын хэрэг. Промышленна аргаар мал шахаха байра бии. Гол түлэб гүрэндөө мяха худалдажа, ехэнхи олзо доходоо олодог «Дружба» колхоз томо, тарган, наһаа хүсэжэ жагсаагүйшье һаа, 20—25 пүүд шэгнүүртэй ёһотойл амба сарнуудые тушаадаг болохо арга дүршэл олонхой. Саашадаа малые тугал, буруу һаань захалаад, хоёр-гурба наһа хүрэтэрнь түргэнөөр, һайнаар томо болгоод, оншотойхоноор шахажа, бултыень нэмэри түлбэритэйгөөр гүрэндэ худалдажа байха хэрэгтэ эндэхид онсо шухала анхаралаа хандуулжа байна. Табазургаан жэлэй саада тээ хашарагууд арайхан гэжэл 220—250 килограмм татадаг байһан һаа, мүнөө захаһаа 300 килограммһаа үлэнэ.

Тус колхоз мүнөө шахамалнуудай үшөө нэгэ типовой шэнэ байра барижа захалба. Буруунуудые үбэлэй хүйтэндэ оруулха, түлжүүлхэ 2 шэнэ байра ерэхэ зундаа баригдаха. Тиигэжэ саашадаа буруу, хашарагууд үбэлэй хүйтэниие мэдэхээ болиходоо, үбэл, зунгүй шэгнүүрээ нэмээжэ, һарын пүүд пүүдээр хүндэ боложо байхань лабтай.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ,
манай корреспондент.

Совет орон доторно

В. И. ЛЕНИНЭЙ ЗОХЁОЛНУУДАЙ ДҮҮРЭН СУГЛУУЛБАРИ НЭМЭЖЭ ХЭБЛЭГДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай бэлдэһэн В. И. Ленинэй зохёолнуудай суглуулбариин табадахяа хэблэгдэһэниинь нэмэжэ барлагдан гараба. Бүхы 55 ботииень Политиздат 1971—1975 онуудта нэмэжэ гаргахаар хараална.

Дүүрэн суглуулбари соонь вождиин бүхы зохёолнууд оронхой, эдэнь тунхаглагдаһан гү, али хэблэлдэ гарахаар бэлдэгдэһэн байгаа. Тэрээн дотор тогтоолнуудай проектнүүд, бэшэгүүд, тэмдэгүүд, телеграммануд, зохёол бэшэхын, үгэ хэлэхын тула бэлдэһэн материалнууд бии. Табадахяа хэблэгдэһэн соонь 9.000 зохёол болон документнүүд ороо. Тэдэнэй хахадһаа олониинь урда тээхи суглуулбаринуудта ороогүй, гол түлэб[…] ленинскэ сборнигууд до[…] хэблэгдэжэ байна. 1[…] гаран документнүүд тух[…] шынхээ тунхаглагдаа.

В. И. Ленинэй зохёол[нуу]дай 55 ботитой дүүрэн с[углуу]луулбариин нэмэлтэ тираж[…] да захил абтажа байна. (ТАСС).

ЗАБАЙКАЛИИН БҮДҮҮД

ШЭТЭ. (ТАСС). Шэт[…] камвольно-сэмбын комб[и]нат январиин 6-да түрү[ү]шын зуугаад метр бүд […] хэжэ гараба. Энэ предприя[…]ти Шэнэ жэлэй һайндэр[…] урда гээхэнэ ашаглалга[да] ороо. 1971 оной түрүүш[ын] үдэрнүүдтэ 91 мянган […] сэг эрхим шанартай […] гаргажа эхилбэ. Бүд […] гын арбаад станогууд […] дэлжэ, түрүүшын […] ээрэн гаргажа […] Жэлэй дүүрэтэр хоёр […] лнон шахуу метр бүд […] хэ юм.

ЭХЭ ОРОНОЙМ ДАЛАЙСА ЕХЭТЭ АЛХАМУУД

1.

Мянга юһэн зуун далан он! Хүн төрэлтэнэй түүхын хуудаһанда нан-ги дурасхаал, жабхаланта мүр са-ба үлөөһэн домогто һайхан жэл! Арбан хоёр һара бүхэндөө баяр хэ-тэй, гурбан зуун жаран табан үдэр бүхэндөө баяр зугаатай 1970 он!

Үнгэрэл тэбхэр нэгэ жэлэй саада-һаа та бидэнэр, нүхэдүүд, 1969 оной үдэшэжэ байхадаа, энэл ерэ-хэ жэлнай гайхамшагта илалтанууд-тай, дорюун алхамуудтай он байха гэжэ зүрхэ сэдьхэлһээ этигэжэ, энэ жэлдэ золтой жаргалтай, элүүр энхэ ажаһууя гэжэ хундагануудаа үргэхинэсэ мүргэлдүүлэн, Кремлиин курантнуудай ханхинаан, һүртэ гим-нын нээрээн доро зогсоо бэшэ һэн бидэди?! Тэрэ гэһээр тэбхэр жэл үн-гэрбэ!

Ажалаймнай, алхамуудаймнай эли тодо гэршэнүүд—арбан хоёр һарын үнгэрөөд байхада, үе сагайнгаа шэн-гэ түхэлые дахин дахин ойлгожо, дабаанһаа дабаан хүрэтэр габшагай ошожа гараһан замаа эрьен хараял даа, нүхэдүүд!

2.

Агаарта аалихан эрьелдэһээр, шамхан дайдыемнай хушажа бай-һан арбагар сагаан саһанай будар-һада, сэдьхэл соомни һэргэлэн, хүн-һэн болоно, гушан хоёрдохи жэлэйн-гээ саһа хаража һууһандаа гайхаа бэлэйб. Яаһан түргэн ошоноб даа саг!

Жэлһээ жэл бүхэндэ, дабаанһаа дабаан бүхэндэ дабхихадаа, үе саг тухайгаа бодолгото болонобди. Шүү-жэ үзэнэбди туйлаһан, бүтээһэнээ тоолоожо, шэнэ амжалтануудта бэеэ зэһэнэбди.

1970 он. Гайхамшагта жэл! Дэл-хэйн ажалшан арадай агуу багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн гүйсэһэн, коммунизмын үндэһэ һуури байгуулгада ехэ алхам хэһэн түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэлэй жэл мүн.

...Апрелиин 22. Москва. Улаан талмай. Мүнөөдэр хэзээ хэзээнэйхи-һээ ниислэл хотын тэнгэри сэлмэг, сэнгүү. Огторгойдо малгайншье зэ-гэ үүлэн үгы. Наран хурсаар шара-на.

Мүнөөдэр—һайн һайхан үдэр. Мү-нөөдэр—агуу Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн гүйсэһэн үдэр.

Революциин ветерануud, агуу Ле-нинэй шабинар, соратнигууд, наһа-жаал коммунистнууд аалихан алха-лалдан ерэбэ. Буурал сагаан тол-гойнуудаа гунхуулан, «Ленин» гэжэ томоор бэшээтэй молор шулуун Мав-золей тээшэ тэдэнэр ошобо. Гар-нуудтань—амиды сэсэгүүдэй баглаа-нууд.

Эдэл хүнүүд 1903 ондо РСДРП-гэй II съезд дээрэ Ленинэй талые барин гараа үргэжэ, большевигүүд гэһэн нэрэтэй болоо бэшэ гү? Эдэл хүнүүд түрүү үзэл бодолтойдоо, арад зондоо зол жаргал асархын түлөө тэмсэжэ ябаһандаа, хаанта заса-гай сагдаанарта туулгажа, Сибү-риин гүн тээшэ сүлэлгэдэ ошодог бэ-шэ һэн гү?! Эдэл хүнүүд гартаа буу барижа, Үбэлэй ордондо шэбээл-һэн дайсадые бута сохин, эрхэ сү-лөөгэй, зол жаргалай тугые мандуу-лаа бэшэ һэн гү?

...Ленинэй Мавзолейдэ наһажаал большевигүүд баглаа сэсэгүүдые та-биба. Тэдэнэй дунда—буряад эхэнэр, наһажаал большевигүүдэй нэгэн Ма-рия Михайловна Сахьянова ябалсаба.

Яаһан түргэн саг ябанаб даа! Һаял хада залуу ябаһан эдэ коммy-нистнууд агуу Октябриин 53-дахи ойе угтаба.

Омогорхогты, залуу үетэн! 1970 ониие бү мартагты! Танай ажабай-далда ямар ехэ үйлэ хэрэг, баяртай ушар асараа һэм 1970 он! Агуу Ленинэй 100 наһанай ойе тэмдэглэ-жэ, таанадай олонхинь ажалай тү-рүүшүүл, шударгышуул «Дурасхаал-та медальнуудта» хүртөө.

3.

1970 оной июниин 14. СССР-эй Верховно Советдэ болоһон һунгалта пажарай һайхан энэ үдэр түрүү хү-нүүдээ, арадай түлөөлэгшэдые за-саг түрынгөө дээдэ органдо һунга-бабди. Эдэнэй дунда Буряад ороной-мнай хүнүүд бии. Хурамхаанай ай-магай суута хонишон Цыбикжап Аю-шеевна Бадмаева, Хориин басаган Зоя Шоймполовна Жамсаранова, республиканска больницын хирур-гын отделени даагша, эм дом гартай гэжэ магтуулдаг Андрей Иннокен-тьевич Жалсараев... Олон даа, омо-горхомоор хүнүүднай!..

Эдэ хүнүүд, ажалаймнай түрүү-шүүл 1970 ониие хэзээдэшье марта-хагүй. Арад зоной этигэл найдабаря тэдээндэ олгожо, дээдын засаг түрэ-дөө һунгаһаниинь манай совет де-мократиин гайхамшагта гэршэ, ба-римта боложо үгөө ха юм.

4.

1970 ондо Буряад ороноймнай ажалшад ямар ехэ амжалтануудые туйлаба гээшэб! Энэ жэлдэ баян ур-гаса ургуулаабди. Алтан шара та-ряагаар амбаарнуудаа дүүргээбди.

Хүдөө ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд, таряашад, малшад, хонишоднай энэ жэлдэ айхабтар һайнаар ажаллаба. Ажалай амжалтанууд, илалтанууд тухай элидхэлнүүд, телеграммануud республикымнай зүг бүхэнһөө ороо.

Табан жэлэйнгээ түсэбые болзор-һоонь урид дүүргэһэн ажахы, пред-приятинууд Буряад орондомнай олон. Үшөө ноябрь һара соо табан жэ-лэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозойхид элидхээ һэн. Энэ ажа-хынхид түсэбһөө гадуур 12.470 центнер таряа, 5121 центнер һү гү-рэндэ тушааба. Тиихэдэ Улаан-Үдын түрүү предприятинуудай зариман 1972 оной түсэбөөршье ажаллана.

Эдэ бүхы амжалтануудынай хүн-гэн бэшээр туйлагдаа. Ажалай ха-луун хүлһэн, оролдосо, габьяа, баа-таршалга тухайнь магтаал, зохёол, шүлэг, дуу бэшэжэл, бэшэжэл бай-маар.

Ажалай түрүүшүүлэй гайхамшаг-та туйлалтануудаар Буряад оромнай омогорхоно. Тусхайлбал Зэдын ай-магай «Коммунизм» колхозой суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Г-С. Г. Цыремпилова, Сэлэнгын сов-хозой һаалишан Н. Л. Тадвашкина, Улаан-Үдын аймагай үхэршэн Г. А. Натрахин, Улаан-Үдын аймагай Сотниковско шубуунай фабрикын тахяашан Л. С. Кручинина, Кабан-скын совхозой шубуушан Л. И. Пыльникова, Хэжэнгын совхозой ха-нишон Ш. Н. Намжилов болон бу-садай илалта, амжалтанууд респуб-лика доторнай мэдээжэ.

Илалтанууд, амжалтанууд... Иимэ мэдээсэл уншанабди:

Хяагтын аймагай Ранжуровай нэ-рэмжэтэ колхозой таряашад гүрэндэ орооһо худалдаха 1970 оной түсэ-бые гурба дахин үлүүлэн дүүргэжэ, ехэ амжалта туйлаба. Тэдэнэр гекта-рай дунда зэргээр 20,9 центнер орооһо таряа хадаба.

Элидхэлнүүд, баяртай телеграмма-нууд...

Улаан-Үдын гэр байрын комбина-дай, барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын, «Улаан-Үдын трикотаж нэ-хэлгын фабрикын, ЛВРЗ-гэй зэд шудхалгын цехэй, Ципиканай алта малтадаг Карафтитска, Маловска участогуудай, мүн бусад зарим кол-лективүүд табан жэлэй түсэбые бол-зорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа үшөө ноябрь һарада элидхээ һэн.

Республикымнай промышленность табан жэлэй туршада ямар ехээр хүгжөө, ургаа гээшэб! Үнгэрһэн жэл-нүүдэй туршада промышленна про-дукци үйлэдбэрилгэ 1,5 шахуугаар дээшэлһэн, миллиард шахуу түхэ-ригэй продукци бүтээн гаргадаг бо-лоо.

Республикымнай хүдөө ажахы ин-дустриальна түхэл шэнжэтэй болоо даа.

Ойн баярай жэлдэ Буряад орон-домнай искусство болон литерату-рын талаар шэнэ шан бии болгогдо-жо, бэлигтэ хүнүүднай энээндэ хүр-тэхэ азатай байба. Поэт Николай Дам-динов, уран зохёолшо Исай Калаш-ников, композитор Бау Ямпилов, ба-лерина Лариса Сахьянова, уран зу-рааша А. Тимин гэгшэд түрүүшын шангуудые абаба.

Энэдхэг ороной ниислэл хото Де-лидэ Ази, Африкын оронуудай зүб-лөөн боложо, поэт Дамба Жалсараев тэрээндэ хабаадалсаба. Энээнэй урда тээ Ташкент хотодо болоһон конфе-ренцидэ уран зохёолшо Хоца Намса-раев, поэт Чимит-Рыгзен Намжилов ошоо һэн.

«Луна-16», «Луна-17» станци-нууд һара дээрэ буужа, хүн түрэл-тэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй гайхам-шагта илалта туйлагдаба. «Луно-ход-1» гээшэмнай һара дээгүүр ал-халба.

Табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ, республикымнай ажалшад парти, правительстводаа элидхэбэ.

Олон даа, илалтанууд!

5.

1971 он манай ажабайдалда мүн лэ ехэ үйлэ хэрэгүүдтэй байха гэжэ этигэнэбди, найданабди. Партиингаа XXIV съездые угтажа, оронойнгоо түүхын гайхамшаг хуудаһа иража эхилээбди.

Дабаанһаа—дабаан хүрэтэр до-рюун алхала, Эхэ орон! Шинии ман-лай дээрэ Ленинэй носооһон одод яларна. Гаталха замшни ехэ. Олон арадуудай эбтэй бүлэ соо тэгшэ, жэгдэ алхалалса, Буряад орон!

Г. ДАШАБЫЛОВ,
КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи партийна дээдэ һургуулида һуралсагша.

СЭРЭГШЫН БҮЛЭҺӨӨ

Урдань Обтой гэжэ һууринда хэдэн айл байһан юм. Эндэ Аюша Доржиеваич Натархеев түбхинэһэн байна. Олон үхибүүдтэй энэ айл хэр ууганһаа адуу малда бэрхэ гэжэ һурагтай һэн. Шарза, Сэн-цын колхозуудай ямаан һүрэг үд-хэдэг байхада, энэ олзотой ами-тадые харууһалдаг һэн.

Үхибүүдэйнь эгэшэ Дари баса-ган эсэгэдээ туһалдаг байгаа. Ямаа адуулжа ябахадаа, Дариин гоё һайханаар дуулахые Баруун-Обтойн айлнууд шагнаархан ма-тадагшье бэлэй.

Иимэ һайхан амгалан байдалы-мнай фашис Германи харата муу-хайгаар эбдэжэ, Аюша Натархеев армида мордобо.

Гэхэтэй хамта бүлэнэрынь хэдэг ажалаа хээд лэ байгаа һэн. Үхи-бүүдынь һураа, тэдэнэйнь дунда хуур баряагүй хүн гэжэ үгыл даа, булта хүгжэмшэ. Шарзынгаа эхин һургуулида Дариин 4 класс тү-гэсхөөд, Орлигой дунда һургуу-лида һуража ябатар, хүлөө ехээр шархатаһан эсэгэнь орожо ерэбэ, гарыншье шархатай, дайнай ин-валид болонхой. Харин үхибүү-дынь булта һургууляа саашань үргэлжэлүүлжэ, арбан класс түүргээд, ажахыда хүдэлмэрилжэ ябадаг. Түрүүлжэ эрдэм шудал-һан Даринь мүнөө Бүрэн-Голой эхин һургуулида багшална.

Һаяхан класстань ороходомнай, урдань манай һуража байгшаһаа тад ондоо, сэбэр, арюун, уужам байба. Үхибүүдэй шэг шарай хүдэр улаанууд, багшынгаа урдаһаа ая-тай зохидоор хараасa-гаалдан, хэшээлээ хэжэ байба. Дари Аюшеевна-гай дуу заажа байха-дань дайралдаабди. Тэ-рэ өөрөө ямар олон дуу-нуудые мэдэнэб даа! Тэрээндээ һурагшадаа һургана. Жэл бүри Бү-рэн-Голой эхин һур-гуулиин һурагшад Ор-лигой олимпиадада ха-баадалсадаг, һайн сэг-нэлтэнүүдые абадаг.

— Багша хүн ганса өөрынгөө ажал хараад ябадаггүй,— гээд Дари хэлэдэг. Тэрэнь маша зүб.

Аймагай уран һайханай харал-гын болоходо, Дари ходо хабаа-далсана. Аймагайнгаа уран һай-ханай бүлгэмэй хүдэлмэриин та-лаар Дари Натархеева оло дахин республикынгаа харалгануудта хабаадалсаһан байха. Энэнь өөрынь шадабари оролдолго, дуу хүгжэм шудалха хэрэгтэ хамаг хүсэеэ элсүүлдэгэйнь гэршэ бшуу.

Хэшээлэйнгээ хажуугаар Дари политһуралсалай хэшээлнүүдые үнгэргэнэ.

Аюша үбгэн пенсидэ үнинэй гаранхай, үшөө дайнай инвалид хадаа, хүрьгэ басагантаяа «Улаан-Аха» колхоздо һууриjанхай. Хэ-ды наһатайшье һаа, Аюша үбгэн хабартаа миин һуудаггүй, колхоз-доо сабшалан уһалха, наг шэбхэ тарааха хэрэгтэ хабаададаг.

Энэ һайн һайхан сагай сээжэ дээрэ амиды мэндэ, үрэ хүүгэдээ, аша гушанараа хаража ябахадаа, яажа гараа дэлгээд, миин һуухабши даа, аргатайл һаа, хүдэлхэ, яба-хал хэрэгтэй гэжэ омогорходог.

Баатар сэрэгшын бүлэ иимэ жаргалтай һууна.

Д. ДУГАРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. А. Натархеева.

АВТОРАЙ фото.

Аха.

Олоной хүндэ—оролдосоһоол

Үнинэй уулзаагүй танилтаяа уулзахадаа, аһан түрүүн тэрэ-нэйнгээ ажабайдал, ажал хэрэ-гүүдээрнь һонирхохош. Тани-лайнгаа ажабайдалдаа, ажал хэ-рэгүүдтээ амжалтатай һайн ябахадань баясахаш. Баясаһан-даа, тэрээн тухайгаа бусадта хөөрэхэ дураш хүрэхэ.

Дымбрыл Шагжиевтай уулза-жа хөөрэлдэхэдөө, эгээл тиимэ хүсэл намдашье түрэжэ, тэрээн тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй ха гэ-жэ һанабаб.

1957 ондо Дымбрыл Шагжи-ев түрэл Санага тосхонойнгоо эр-хим киномеханик Пыл Тобоно-вич Доржиевай туһалагшаар ажаллажа эхилһэн юм. Олон жэлдэ Пыл Доржиевай хажууда ажаллахадаа, тэрэ аха нүхэрэйн-гөө дүй дүршэл халан абажа, мэргэжэл түгэс киномеханик бо-ложо шадаа һэн.

Мүнөө тэрэ Пыл Доржиевайн-гаа дунда хүбүүн—Алексейтэй хамта Санага тосхонойнгоо зон-до кино харуулдаг.

Кино хүдөөгэй ажалшадай культурна эрилтэнүүдэй эгээл шухала һалбаринь болонхой.

— Хүдөө нютагта киномеха-нигаар хүдэлхэдэ хүшэршье. харюусалгатайшье байна. Нэгэ үдэр кино табингүй байгаад үзэ даа. Хүнүүд оройдоо харгыгаар ябуулхагүйл. Киногоо юундэ гар-ганагүйбши, юун болооб, яагааб гэжэ асуугаад һалаха, һандаха-гүйл. Мүнөөш хүнүүд кино ха-рангүй байжа шадахаяа болин-хой,—гэжэ Дымбрыл Шагжиев хөөрэнэ.

— Үдэр соо хэды дахин ки-но харуулнат?—гэжэ тэрээнһээ асуухада:

— Гурба дахин. Һургуулиин үхибүүдтэ хоёр дахин. Үдэшэ-ниинь ехэшүүлдэ,—гэбэ.—Үшөө һара бүридэ хоёр дахин Зэдын культбазада, Хуурлигта ошожо, малшадта кино харуулнабди.

Зэдын культбазада найман фермэ, гүүртэнүүдһээ, Хуурлигта долоон гүүртэнүүдһээ малшад суглардаг.

—Тиишэ ошоходомнай, совхо-зой хүтэлбэрилэгшэд манда ма-шина үгэдэг. Аппаратурануудынай тэндээ бэлэн байдаг юм. Малшад маниие яһала хүлеэжэ байдаг. Табиһан кинофильмнүүд э э р э э малшадай дунда хөөрэлдөөнүү-дые үнгэргэдэгбди,—гэжэ Дымб-рыл Шагжиев харюусана.

Тэрэ ажалшадта кино харуул-ха түсэбөө хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байба.

Тэрэнэй энгэртэ «СССР-эй ки-нематографиин эрхим ажалшан» гэһэн тэмдэг харахадаа:

—Энээниие хэзээ абаа һэмта? —гэжэ һонирхоходом:

— СССР-эй кинофикациин 50 жэлэй ойн һайндэрөөр шагнаг-даа һэм,——гэжэ тэрэ харюусаа һэн.

Энэнь — тэрэнэй оролдосото ажалай арсашагүй гэршэ, үрэ дүн ха юм.

Саашадаашье ажалшадтаа олон һайн кинофильмнүүдые харуул-жа, КПСС-эй XXIV съездые ажа-лай амжалтаар угтаха гэһэн зо-рилготой ябаһанаа Дымбрыл Шагжиев мэдүүлбэ.

Тэрэнэй урдаа табиһан зорил-гоёо дүүргэхэ байһандань найда-һандаа эдээхэн үгэнүүдые бэшэ-бэб.

Ф. ЦЫДЕНЖАПОВ.

Захаамин.

ЭДИР БААТАРШУУЛ ТУХАЙ НОМУУД

Манай библиотекэдэ ерэһэн эдир уншагшад герой үхибүүд ту-хай номууд бии гү гэжэ асуудаг юм. Тэрэньшье зүб. Граждан дай-найшье, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнайшье жэлнүүдтэ ехэшүүлтэй хамта үхибүүдшье дайсадтай тэм-сэдэг байһан ха юм. Мүнөө сагай үхибүүд тиимэ эдир баатаршуул тухай мэдэхэсэ, уншахаяа һанан-гүй яахаб даа.

1970 ондо манай библиотекэдэ шэнэ номууд олоор ороо һэн. Тэ-дэнэй дунда **Александр Волковой** бэшэһэн **«Зоригтойшуул»** («Дет-ская литература» хэблэлээр гара-һан) гэжэ роман бии. Тэрэ роман Советскэ Союзай Герой, пионер Валя Котигой гэрэлтэ дурасхаалда зорюулагданхай. Арбан хоёр-гур-батай хүүгэд фашис булимтараг-шадһаа Эсэгэ ороноо хамгаалал-сан, шэрүүн тэмсэлдэ бодоо. Тэдэ-нэр партизануудтай хамта хүбшэ тайгын хүндыгөөр ябахадаа, ажа-байдалай шэрүүниие ээм дээрээ үзэжэ, эртэ торниһон байна. Тэдэ эдир баатаршуул шэрүүнээр эрье-һэн хуби заяандаа гомдодоггүй. харин түргэн саг соо дайсадаа даража, даагаяа һүүлдэхэ гэһэн зорилго сэдьхэлдээ бөөмэйлэн ябаа...

Номой автор өөрөө Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадаһан, Белгород шадар эдир баатаршуул-тай уулзаһан юм. Тиимэ хадаа угаа һонирхолтойгоор бэшэнэ.

«Бүргэдэй дальбараанууд» гэжэ ном мүн лэ эдир баатаршуул ту-хай домоглоно.

Тиихэдэ **Виктор Бороздиной** бэ-шэһэн **«№ 25168»** гэһэн ном соо граждан дайнай үеыншье, Эсэгэ ороноо хамгаалгын хатуу тэмсэлтэ жэлнүүдэйшье, мүнөөдэ-рэйшье байдал тухай уншахат. Геройнуудынь—үхибүүд.

Тус номдо оруулагдаһан «Коно-пута» гэжэ тууҗа соо харуулагда-һан гэргүй, үншэн хүбүүд Вася Конопуша Сёмка хоёр абаһаар улаантанай тала баримтална.

«№ 25168» гэһэн тууҗа соо хүгжэмдэ дуратай арбан долоотой Виктор гэжэ хүбүүнэй ажаяба-дал харуулагдана. Эдир хүбүүн һайн дураараа фронт ошоо. Хүн-дөөр шархаташаһан Виктор плен-дэ абтажа, Германи абаашагдана. Концлагерьта байхадаашье, фа-шистнуудтай тэмсэлээ үргэлжэ-лүүлһэн зандаа.

Тус ном соо оруулагдаһан «Хи-лэ дээрэ баабгай ушарба» гэһэн рассказ һонирхомоор...

Андрей Жариковай зохёоһон **«Хүбүүд фронт дээрэ ябаа»** гэһэн ном эдир уншагшадай анхарал татаха бээз. Энэ хадаа 1970 ондо ДОСААФ-ай хэблэлээр гаргагда-һан баримтата тууҗа юм. Тус ном соо эдиршүүлэй баатаршалга ту-хай хэлэгдэнэ.

Үшөөшье олон номууд бии даа. Эдиршүүл тухай домоглоһон но-муудай зарим тэдыень бии дурда-баб.

Б. ХАЛМАТОВА,
библиотекарь.

ХИЛЫН Саанахаа

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ХАРАТА ЯБУУЛГА

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Совет эмхи зургаануудта эсэргүүгээр ээлжээтэ харата ябуулга январиин 8-да хэг-дэбэ—посольствын информационно ба худалдаа наймаанай таһагай бай-шангай үүдэндэ бомбо тэһэлэгдээ. Бомбын тэһэрхэдэ, байшангай үүдэн эмдэрэн унаа, сонхонуудайнь шэл тэһэрээ. Тэһэрэлгын үедэ байшан соо совет гражданинууд байһан аад, шэл боложо, гэмтэлдэ ороогүй.

Энээнэй һүүлээр удангүй Амери-кын АП ба ЮПИ агентствэнүүдэй Вашингтондохи бюродо танигдаагүй эхэнэр хонходожо, тэһэрэлгэ тухай мэдээсэхэ зуураа, «Еврейнүүдые хам-гаалха лигэ» гэжэ организациин сионис уряануудые хашхарһан бай-на.

Ээлжээтэ харата ябуулгын хэгдэ-һэнтэй дашарамдуулан, СССР-һээ Ва-шингтондо байдаг посольство США-гай гүрэнэй департаментда эрид шан-га буруушаалга мэдүүлээ, энэ хара-та ябуулга хэгшэдые хэһээхэ, то-хёолдоһон гарзые түлэхэ, США-да байдаг совет эмхи зургаануудай һаадгүй ябалгые, аюулгүй байдалые хангаха талаар шухала хэмжээнүү-дые абаха эрилтэ хээ.

Гэмтэдые бариһан тухай гүрэнэй департамент мүнөө хүрэтэр мэдээсээ-гүй, тиимэһээ тэдэнэр хэһээгдээгүй байһан зангаараа гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

Шахардуу шанга байдал һулаpуулгада шухала туһа нэмэри

БОНН. (ТАСС). Советскэ Союз-тай, Польшотой Москва болон Вар-шавада ФРГ-гэй баталһан договор-нууд Европо түбидэ шахардуу шан-га байдал һулаpуулгада, эб най-рамдалай хэрэг бэхижүүлгэдэ ехэ удха шанартай гээд Баруун Герма-ниин парламентын эсэслэн баталхын промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай эмхидхэһэн хуралдаанда хабаадагшад мэдүүлһэн байна.

Эдэ договорнуудые Баруун Герма-ниин парламентын эсэслэн батал-хын түлөө эдэбхитэйгээр, эрид шууд тэмсэхэ гээшэ демократическа бүхы хүсэнүүдэй угаа шухала зорилго болоно гээд хуралдаанда хабаадаг-шад тэмдэглээ.

АНДЖЕЛА ДЭВИСЫЕ СҮЛӨӨЛХЭ

БЕРЛИН. Коммунистка Анджела Дэвисые сүүдлэн хэһээлгые эмхидхэ-һэн американ юстициин зоргоороо ерэлгые буруушаажа байһанаа Германиин Демократическа Республи-кын ажалшад элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Берлин шадарай Хеннигсдорфдо-хи металлургическа заводой проф-союзай 300 шахуу эдэбхитэн бу-руушаалгын шиидхэбэри баталан абаа. Анджела Дэвис сүлөөлэгдэхэ ёһотой, юуб гэхэдэ, тэрэ «Холбоото Штадуудай эгээн лэ түрүү үзэл бо-долтой хүн зоной түлөөлэгшэнь бо-лоно» гээд тус шиидхэбэри соонь онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

Калифорнидохи сүүдэй ябуулга-нуудые зэбүүрхэн буруушаажа бай-һан тухайгаа Галладахи Мартин Лютерэй нэрэмжэтэ университедэй профессорнууд, багшанар элирхэй-лэн мэдүүлһэн байна.

СОФИ. Сан-Рафельдэхи сүүд ха-даа США-гай гадаадын ба дотоо-дын политическэ аюултай хараа шэглэлтэй тэмсэдэг бүхы хүнүүд-тэ эсэргүүгээр американ хар-хис хүсэнүүдэй хэжэ байдаг ехэ үгэсэлгын хубинь болоно гэжэ һайн һайхан сэдьхэлтэ хүнүүдтэ эли то-до гээд «Работническо дело» гэжэ газетэ бэшэнэ. Энэ сүүдлэлгэ хадаа Вьетнамдахи ээрхэг түримхэй ябуулгые буруушаадаг студентнүү-дые абяа аниргүй болгохо, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгатай тэмсэдэг США-гай хара шарайта эрхэтэдые айлгаха, буруушаалгын улам урга-жа байгаа хүдэлөөе усадхаха һэдэл-гэ болоно.

Калифорниин сүүдэй хайра гам-гүй шанга һабарһаа А. Дэвисые сү-лөөлэн абаралга хадаа үнэн зүб ушарай, эрхэ сүлөөгэй илан манда-һан ябадал болохо байна. Эгээл иимэһээ Болгариин олониитэ бу-руушаалгаяа, мүн зэбүүрхэжэ байһа-наа элирхэйлэн мэдүүлнэ, Сан-Ра-фельдэхи эшэгүүритэ муухай сүү-дые болюулха! Америкын эрхим ба-саган Анджела Дэвисые сүлөөлхэ! гэһэн эрилтэнүүдые хэнэ.

БОНН. А. Дэвисые сүлөөлхэ эрил-тэ хэхыень уряалжа, һайн һайхан сэдьхэлтэ бүхы хүнүүдтэ Германиин Коммунис партиин Рур-Вестфали гэжэ районой окружной организа-циин правлени хандаа. ФРГ-гэй го-родуудта буруушаалгын ябуулгануу-дые эмхидхэгты, Анджела Дэвисые болон политическэ хэрэгээр хаагда-һан бусад хүнүүдые сүлөөлхэ эрил-тэ хэгты гээд ГКП-гэй хандалга соо хэлэгдэнхэй.

(ТАСС).

Хоёр Конгын хоорондохи харилсаа холбоон

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Конгын Арадай Республикын президент Ма-риан Нгуаби Конгын Демократиче-ска Республикын президент Жозеф Мобуту хоёрой хоорондо эндэ хэл-сээн болоо.

Хоёр Конгын хоорондохи харил-саанай һайжаржа, Африкын түбтэ аха дүүгэй, аюулгүй байдалай үндэһэ һуурии дахяад табигда-һаар һаналаа хананги байһанаа журналистнуудай асуудалда харюу-сахадаа, президент Нгуаби элирхэй-лэн мэдүүлээ. Португалиин импе-риализмда эсэргүү тэмсэлдэнь хүр-шэ Анголын арадта али бүхы туһа-ламжа үзүүлхын тулада хоёр орон бүхы шадаха юумэеэ хэхэ ёһотой гээд НРК-гай президент тэмдэглэһэн байна.

Хоёр ороной хоорондо экономиче-ска холбоо хүгжөөхэ шухала гээд ДРК-гай президент Жозеф Мобуту өөрынгөө зүгһөө онсолон тэмдэглэ-һэн байна. Тусхайлбал Конгодо өөрын цементын болон саахарай за-водуудай баригдажа дүүргэгдэтэр оромнай хүршэ Конгоһоо цемент бо-лон саахар худалдан абажа шадаха гээд президент хэлээ. Мүнөө үедэ Анголо соогуур ДРК-гай зөөн гарга-даг зэдые шэрэхын тулада Брацза-виль Пуэнт-Нуар хоёрой хоорондохи түмэр замые хэрэглэхэ арга болом-жо бии гээд Жозеф Мобуту мүн лэ заагаа.

Камбоджын патриодууд добтолно

АКИ агентствын дамжуулгада үн-дэһэлэн, Освобождение гэжэ хэблэ-лэй агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй һүүлшын һара соо Камбоджын патриодууд Кохконг, Компонгспе болон Компонгчам про-винцинуудта Пномпениин армиин болон Сайгоной туһамаршадай сэ-рэгүүдэй 1.200 гаран солдадые усадхаа.

(ТАСС).

ХИЛЭЭМЭ БАРИЛГЫЕ ХОРООГШОДТОЙ ТЭМСЭЛ

САНТЬЯГО. (ТАСС). Хилээмэ ба-рилгые хороогоо һаатнай, пекарни-нуудые гүрэнэй мэдэлдэ абажа, ажалшадай хиналтада дамжуулан үгэхэбди гээд ороной хилээмэ баридаг предприятинуудай эздтэ тусхай-таар хандахадаа, Чилиин президент Сальвадор Альенде уридшалан һа-нуулһан байна.

Хилээмэнэй зүйлнүүдэй сэн хэ-бээрнь үлөөхэ тухай правитель-ствын гаргаһан декредые дүүргэхые хүсэдэггүй хархис этэгээдүүдтэ эсэр-гүүсэн, президентын мэдүүлгэ зо-рюулагдаһан байха юм. Хилээмэ ба-рилгые хороожо, тэрэнэй шанарыень муудхаажа, энэ декредэй дүүргэл-тые алгасан гарахые пекарнинуу-дай олон ээзд һэдэдэг байна бшуу. Энээнһээ уламжалан, ниислэлэй за-рим районуудта хилээмэн дутал-даг болоо.

Олониитын дэмжэлгэтэйгээр гү-рэнэй органууд пекарнинууд болон хилээмэнэй зүйл худалдадаг газар-нуудые үргэлжэ дээрэнь шалгажа, хуули сахидаггүйшүүлые харюусал-гада хабаадуулна.

Нью-Йоркдо болоһон уулзалга

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ООН-ой дэр-гэдэхи СССР-эй, США-гай, Англиин ба Франциин түлөөлэгшэд Дүтын Зүүн зүгтэхи арсалдаае политическэ талаарнь гуримшуулан шиидхэхэ асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Тэрэ уулзалгын һүүлээр мэдүүлгэ хэгдэһэн байгаа. Аюулгүйн Сове-дэй саг үргэлжын гэшүүд бологшо дүрбэн гүрэнэй түлөөлэгшэд Г. Яр-рингын хүтэлбэри доро хөөрэлдөө хэлгын эхилһэн ушарые һайшааха зуураа, тэдэ хөөрэлдөөнүүд Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые түргэнөөр гуримшуулгада туһалха бээз гэжэ найдажа байһанаа элирхэйлэн мэ-дүүлбэ.

Хорото аашанууд

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Энэ ЦТАК агентствын мэдээсэл тунхаглагдаа. Тэрээн соо иигэжэ хэлэгдэнэ: Ко-рейн Арадай-Демократическа Рес-публикада эсэргүү шэнэ харата ябуулга американ империалистнууд хэһэн байна. Республикын хойто тала шадарай уһан соо, Чансан ара-лай баруун эрье шадар тагнуулай зэбсэглэгдэһэн судные США янва-риин 6-да нюусаар эльгээгээ гээд агентствын мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Хойто-Корейн харуулай суднануу-даар элирүүлэгдэхэдээ, эдэ судна-нууд эмхи гуримгүй буудалгануудые хэһээр, урда зүг барин тонилон ошоһон байна. Корейн Арадай ар-миин уһан сэрэгшэд тагнуулай нэ-гэ судные уһанда шэнгээгээ, нүгөө-дыень гэмтээгээ.

ФРГ-дэ хүдэлмэригүйшүүл олон болоно

БОНН. (ТАСС). Үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда ФРГ-дэ 175.100 хүдэлмэ-ригүйшүүл бии байгаа. Ажалай асуу-далнуудай талаар ФРГ-гэй зургаа-най мэдээнэй ёһоор, энэ хадаа 1970 оной ноябриинхида орходоо 35,2 процентээр олон болоно бшуу.

Хүдэлмэриин бүхэли үдэр соо ажалладаггүй хүнүүдэй тоо ФРГ-гэй предприятинуудта нилээд олон бо-лонхой. Ноябриин тэн багһаа де-кабриин тэн хүрэтэр иимэ хүнүүдэй тоо 28.200-һаа 48 мянга хүрэтэр олон болоо.

Англиин элшэн сайдые хулгайлба

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиһаа Уруг-вайда байдаг элшэн сайд Джеффри Джексон Монтевидеодэ январиин 8-най үглөөгүүр хулгайлагдаа. Ню-тагай полициин мэдүүлгэдэ үндэһэ-лэн, Рейтер агентствын корреспон-дентын Монтевидеоһээ мэдүүлһэнэй ёһоор, «Тупамарос» гэжэ нюуса ор-ганизациин гэшүүд элшэн сайдые хулгайлһан байна. Тэдэнэр Джексо-нэй һуужа ябаһан автомобильда Ан-глиин посольствын хашаа соо доб-толжо, харуултайнь ойро зуура ту-лалдаһанайнгаа һүүлээр машины-ень буляан абаад, элшэн сайдые хайшаншьеб абажа ябашоо.

Бургосой түрмэ соо

ПАРИЖ. (ТАСС). Саазалуул-хаар шиидхэгдэһэн аад, 30 жэлдэ түрмэдэ хаалгаар һэлгэгдэһэн зур-гаан баск патриодуудай хаалтада һуудаг Бургосой түбэй түрмын за-хиргаан ехээр нюудаг байна гээд «Юманите» газетэ январиин 8-да бэшэнэ. Хаалтада һуугшадтай уул-захаар тусхай тогтоогдоһон үдэр-нүүдтэшье түрэлхид болон дүтынгөө хүнүүдтэеэ уулзахыень тэдэндэ зүб-шөөнэгүй гээд газетэ бэшэнэ.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

БАЙГААЛИИН БАЯЛИГЫЕ ХАМГААЛАГША

Алтан намарай үнгэржэ байхан үе. Ой модон олон үнгөөр хубсалаһхай, углөөнэй наранаар бүхы дуун суурятана. Хара баабгайшье гүлгэнүүдээ модондо абирууляжа һургадаг.

Энэл энэ үедэ Михаил Владимирович ой тайгада гараха саг ерэдэг юм. Тэрэнэй «газик» автомашинын гү, али «Урал» мотоциклын мүр Баргажанай уда хадын хундынүүдэй харгыгаар харагдаһан лэ байдаг. Юуб гэхэдэ, энэ уедэ һүүлгүй «шонохүүд» байгаалиин шэмэг болохо буга, хандагайнуудые барижа, хүн шубуу, нугаһа, галуу хюдажа, арадай баялигта хор хүргэдэг ха юм.

Бүгын дуунай үеын нэгэ үдэшэлэн аймагай агнуури эрхилэгшэ Михаил Булгатов «ГАЗ» автомашинаар уда хадын ниитэдүүдэй отогууд тээшэ шэглэбэ. Хажуудань эдэ жэжэ журналистнар һуунхай. Эдэнэр агнуушадай отогуудтаа ябажа, хориултай сагта буга, хандагай буудадаг хүнүүдые элирхэйлхэ хүсэлтэй һэн.

Уданшьегүй дутын нэгэ отогто хүрэжэ, автомашинаха зогсоохоодо, тэндэ хон жэн. Нэгэ хэды болоод байгаар мотоциклын абхан дуудажа, гурбан эрэшүүл балгаанда туласа ерэбэ. Нэгэнниинь жэмэс түүхэ амһарта, нүгөөдэ хоёрынь аматай буу мурэдөө үргэлжэхэйнүүд.

Михаил Владимирович тэдэниие угтажа, ямар хэрэгээр иишэ ерэһэнииень асууба.

— Бидэнэр алирһа жэмэс харахаяа ерээбди даа,— гэжэ һанаа амарханаар харюусабад.

— Гурбан хүн нэгэ амһарта соо жэмэс түүхэ болоо гүт.— гэжэ нүхэр Булгатов ёгтолбо.

Илгажэ үгэ алдалдаһанай удаа аймагай охотовед абажа ябаһан хоёр аматай буугаа тушааһыень дурадхаба. Бууеиь абаһанай һүүлээ «мотоциклаа түүдэргэй дэргэдэ асарагты» гэхэн захиралта үгэбэ.

Мотоциклайнь хажуу талын тэгэ соо уззэхэдэ, гурбан винтовко, бүгэ дуудаха гурбан жэмбүр олдоо бэлэй. Иимэ буунуудые абажа ябаха эрхэ, ангуушадай билет нэгэндэншье байгаагүй.

Тиигэжэ эдэнэрэй ямар зорилготой иишэ ерэһэниинь элирхэ, хуули бусаар абажа ябаһан буунуудынь тушаагдаа һэн.

«Хулгайшадай» иигэжэ уулзаха ушар али олон үзэгдэдэг. Намарай нэгэ үдэшэлэн Михаил Владимировичай гэртээ һүүжа байтар, «ангуушан М. гэгшэ мөрөөр хүбшэ ябаба» гэһэн мэдээ нютагайхи найдамтай хүн дуулгаба. «Байза даа, томохон ла юумэ мухарюулаха хадаа мори тэрэгээ ошобо аабзаш» гэжэ инспектор досоо бододоо, мэдээсэгшэдэ баясхалан хүргөө. Тэрэниие хоёр хоноод угтахадань, 3 бугын, 1 хандагайн мяха ашаад ябаа һэн. «Одоо саашадаа арадай баялигта гараа хүргэхэгүйб» гэтэрнь, тэрэнэйдэ ала тохогдоһон байха.

Хоюулайтай сагта автомашинын. тракторай гэрэлээр буга, хандагай, гүрөөһэ гэрдэдэг олохон гэмтэйшүүл Михаил Владимировичай гарта орооһон юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ямаршье договоргүйгөөр, хулгайгаар ондатра агнаашад Баргажанда олошороо. Эдэнтэй Михаил Булгатов хайра гамгүйгөөр тэмсэжэ, аймгүйсодокой захиралтын комиссар ала тохуулна.

Гансахан энэ жэлдэ агнуурини ёһо гурим алдаһан 70 хүн баригдажа хэһээгдээ. Урда жэлдэнь 60 «хулгайшад» зэмээ амасаа һэн. 1968 ондо агнуурини гурим алдагшадые элишэлэ, тэдэнһэе ала нэхэжэ абаха талаар М. Булгатов республика доторо эрхимлэжэ, 1-дэхи шанда хүртэһэн байна.

Арадай баялигые хамгаалдаг энэ эрэлхэг зоригтой хүнэй нэрэ гутааха, элдэб худал хуурмаг үгэ тарааха ушар али олон үзэгдөө. Хэды тиигэбэшье һаань, нүхэр Булгатов Баргажанай байгаалиин баялигые үнэн сэхээр хамгаалжал ябаһан зандаа.

Һүүлэй арбаад жэлдэ Михаил Владимирович Булгатов Баргажанай аймагта агнуури эрхилэгшээр ажаллана. Даалгагдаһан хэрэгтээ үнэн сэдьхэлһээ хандадаг хадаа нютагай зоной дунда хүндэтэй.

Михаил Владимирович гансахан агнуурин гурим алдагшадтай тэмсэхэһээ гадна, мүн ан гүрөөлэй дайсан шоно агнадаг обтой. Һүүлэй хэдэн жэлдэ тэрэ 50 шоно алаа.

А. БОРИСОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Булгатов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хурамхаанай аймаг.

ҺОНИРХОЛТОЙ КВН

Улээшэнэй дунда һургуулиин 6-дахи «а», «б» классуудай һурагшад Людвиг ван Бетховеной түрэһөөр 200 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хүгжэмэй КВН үнгэргэбэ. Тэдэнэй ахалар—долоодохи классай һурагшад жюрин гэшүүд болоо.

6-дахи «а» классай һурагшад командаяа «Талын аялга» гэжэ нэрлэжэ, 6-дахи «б» — «Аккорд» гэһэн байгаа.

Пионернүүд уулзалгадаа һайнаар бэлдэбэ. Тэдэнэрэй парадна формодо тус тустаа командын эмблемэнүүд ялараа.

Амаршалалсаһанай һүүлээр үхибүүд агуу ехэ композитор Л. Бетховен тухай хөөрөө шагнаа. Һүүлээрнь хүгжэмэй элдэб янзын һорёо үнгэргөө. Хүгжэмэй викторина, дуунууд болон хатарнуудаар, композиторнууд тухай хэн үлүү мэдэхэб гэхэ мэтэ асуудалнуудаар мүрысөөн ехэл һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Мэдээжэ композиторнуудай творчествоор, хүгжэмэй грамотаар, революционно дуунуудай түүхэ тухай болон бусад асуудалнуудта һурагшад урдидаажа байгаад ялаа.

6-дахи «а» класс «Духовой оркестр» гэһэн инсценировко харуулжа, «б» классай һурагшад тэрэниие ааархан хараа юм.

КВН-эй түгэсхэлдэ хоёр командануудай бэеэ бэлэг барилсаба. 6-дахи «а» нухэлтөө өөһэдынгөө хүсөөр хэһэн балалайкын макет бэлэглэжэ, «б»-гээрхин саарһаар хэһэн гармошко «Катюша» гэһэн дуу дуулуулһаар барюулһан байна.

Энээл хүхюу, һонор хураса гэжэ жюригээр тэмдэглэгдэһэн 6-дахи «б» классай басагад хүбүүд хонирходо иигэдэхэ һуури эзэлбэ.

С. ДАМДИНОВА.

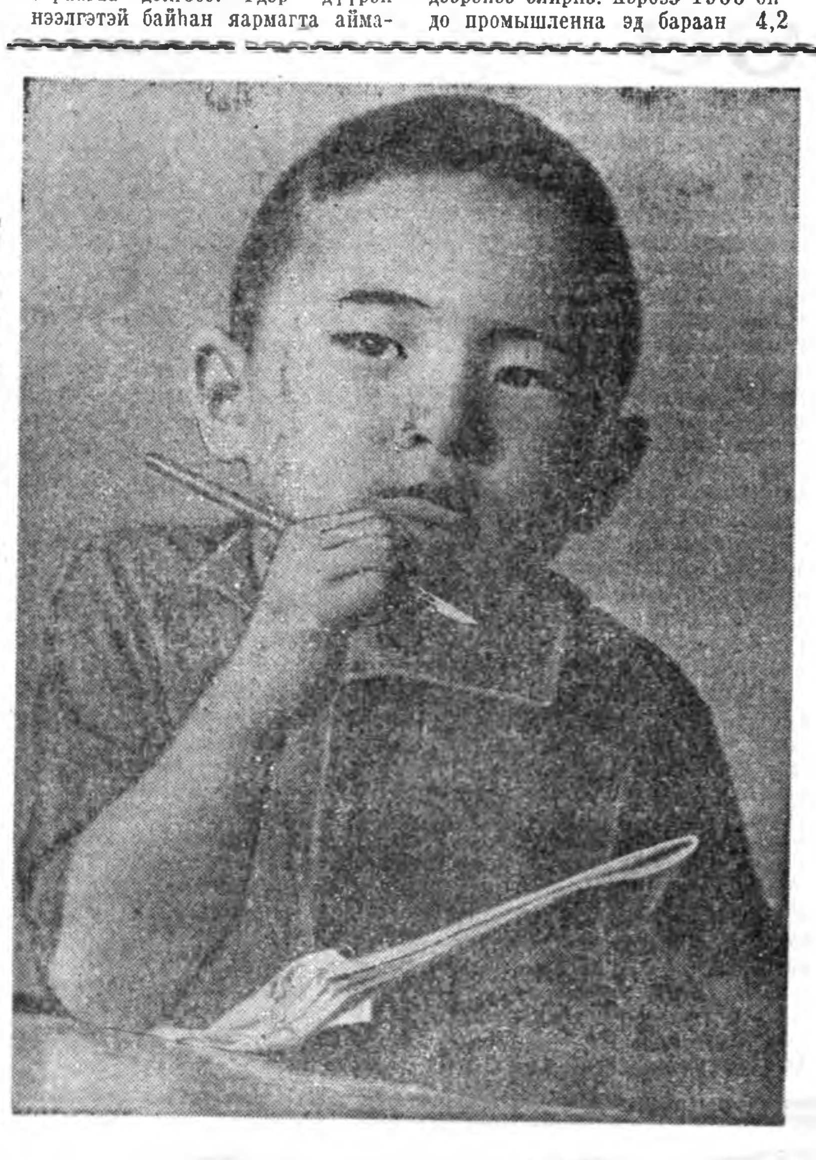
Захаамин.

ЭД БАРААНАЙ ДЭЛГҮҮР

1970 оной һүүлшын үдэрнүүдэй нэгэндэ Зэдын аймагай центр Петропавловка тосхондо үргэн ехэ дэлгүүр—промышленна эд бараанай, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй ярмаг болоо. Аймагай 10-аад сельпоуд, томо томо магазинууд культурын байшангай үргэн ехэ зал, фойе, таһалгануудай соогуур эд бараагаа дэлгэбэ. Үдэр дүүрэн нээлгэтэй байһан ярмаргта аймагай центрэй, дүтэ тойроной хүдөө тосхонуудай ажалшад олоороо орожо, үнэтэй сэнтэйшье, үргэн хэрэглэлэйшье эд бараа ехээр худалдажа абаһан байна.

Табан жэл соо аймаг дотор худалдаа наймаанай 3.000.000 түхэригөөр дээшэлһэниинь уран гоёор бэшэгдэһэн диаграммануудта дэлгэрэнгы элирнэ. Хэрбээ 1966 ондо промышленна эд бараан 4,2 миллион түхэригтэ худалдагдаһан байгаа һаа, 1970 ондо 5,3 миллион түхэригтэ, эдеэ хоолой зүйлнүүд 6,2 миллион түхэригтэ худалдагдаһан һаа, 7,7 миллион түхэригтэ хүрэтэрээ үргэлсэн. Тэрэшэлэн ажаһуудалай элдэб хэрэгсэлэй эд бараан, номууд хэдэн зуу мянган түхэригөөр үлүү худалдагдаа.

Манай корр.

«Гэрэй даабари».

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фотоэтюд.

АЗАТАН

СССР-эй ДОСААФ-ай 5-дахи лотерейн билетүүдые олоор абаһан манай Улаан-Үдын аймагай ажалшад таблицын гарахые ехэ хүлеэжэ байһан юм. Аймаг дотор хамта дээрээ 3 мянган түхэригэй билет тараагдаһан байгаа бшуу.

Бухы тараагдаһан билетэй 146-ниинь «золтой» гэжэ тоологдоод байна. Энэ мүнөө 2282 түхэригэй шүүбэри аймаг доторый буунхай.

Шүүгдэһэн томохон зүйлнүүдэй нэгэ юу дурдамаар бэ гэбэл, «ИЖ-Юпитер-2» гэһэн мотоцикл, «Кварц-5» гэһэн кинокамера, «Вятка» гэжэ мотороллер, «Восход»—мотоцикл, «Орденок» гэһэн гоё нэрэтэй велосипед гэхэ мэтэ бусад бэи.

В. МАРДАЕВ,
ДОСААФ-гай Улаан-Үдын райкомой түрүүлэгшэ.

ХИАГТА ОШОБО

Улаан-Үдын 15-дахи ГПТУ-гай Монголой Арадай Республикын үхибүүд һуралсадаг юм. Хүршэнэр рэймнай оюутан ейн байгай жэлдэ дэлхэйн социалис мүрысөөндэ илажа, түрүү һуурида гараһан байна. Монголой бүлэг һурагшад Хиагта хотоор аяншалхаа тусгай автобусоор мордобо.

Тэдэнэр Хиагта хотын 9-дэхи СПТУ-гай һурагшадтай хани ёһоор уулзалта үнгэрээжэ, концерт харуулха байна.

Тэдэнэртэй хамта училищын директорэй орлогшо В. А. Лобанов, оршуулагша Ламжав, уран һайханай бүлгэмые хүтэлбэрилдэг Зүүн-Сибириин Культурын институтай студентнэр Хиагта мордолсоһон байна.

В. БЕЛОУСОВ,
15-дахи ГПТУ-гай һуралсалай талые даагша.

ОРОД ХЭЛЭНЭЙ ОЛИМПИАДА

Улаан-Үдэ хотын 29-дэхи дунда һургуулида юрэ бусын нэгэ хэшээл үнгэргэгдэбэ. Энэмнай республикын һургуулинуудай һүбэлгэн бэрхэ һурагшадай дунда ород хэлээр үнгэргэгдэһэн түрүүшын олимпиада болоно. Эндэ ном һудараа бэрхээр үзэдэг республикын һургуулинуудай 60-аад эрхим һурагша сугларжа, хэмнай гоё һайханаар аад, эрхим гэһэн сэгнэлттэйгээр олимпиадын программа дүүргэгшэ ааб гэлдэн мүрысэбэ.

Олимпиадада хабаадагшад—5-8-дахи классуудай һурагшад дүрбэн бүлэг боложо хубааржад, сочинени бэшэлгэ, уран һайханаар уншалга, литературына викторинада хабаадалсаба. Тус олимпиадые республикын Гэгээрэлэй министерство, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай ород хэлэнэй кафедра үнгэргэһэн байна. Тиин һурагшад гурбан үдэрэй туршада өөһэд өөһэдынгөө шадабаяа туршалсаха болоно. Олимпиадые багшанарай институдай ород хэлэнэй кафедрые даагша, хэдэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат О. А. Нечаева, Гэгээрэлэй министерствын инспектор Г. И. Лучникова болон бусад үнгэргэнэ.

Ж. ДОРЖОИН.

Һаяхан Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрта харагшадай зүблөөн болоо. Д. Батожабайн бэшэһэн «Урбаһаһан уршагта ябадалнууд» гэһэн шоогтой зүжэгые хараад, һүүлдэнь зүблөөн хэлсээгдэ болоо.

Тус зүжэг соо олзодо дуратайшуулые автор шүүмжэлэн наадална. Үйлэнь мүнөө сагай байдалтай холбоотой.

ХАРАГШАДАЙ ҺАНАМЖА

Тиимэһээ харагшад зүжэгтэ хэр зэргэ сэгнэлтэ үгэхэб гэжэ мэдэхэ гэшэш авторташье, найруулан табигшадашье тухатай байгаа бшуу.

Үгэ хэлэһэн багша Бирбаев (Түнхэн), нединститудай студентка Бадмаева, БИОН-ой хүдэлмэрилэгшэ Нимаева болон бусад зарим геройнуудые артистнарай ямараар наадаһые шүүмжэлээшье һаа, бүхы дээрэнь зүжэгтэ барат сэгнэлтэ үгөө.

Һүүлдэнь зүжэгые найруулан табигша Ф. Сахиров зүжэгые хэлэлсэхэдэ хабаадаһан харагшадта баяр хүргэбэ.

А. ГАРМАЕВА.

ШЭНЭ ХҮҮРГЭ

Харгын линейнэ управлениин баригшад Үдэ гол дээрэ 140 метр утатай шэнэ хүүргэ барижа дүүргэбэ.

И. В. Екимовскиин хүтэлбэрилдэг бригада барилгын хүдэлмэри тушааха түсэбөө 12 үдэрөөр урид дүүргэһэн байна.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хори.

МЭРГЭН АНГУУШАН

Бэшүүрэй аймагай ангуушад баян олзотой тайгаһаа бусана. Тайгын баялигые тушааха абадаг пунктнуудта таһалгарлагүйгөөр «зөөлэн алтан» ороно.

Ангуушадай дундаһаа Гурьян Федорович Петров онсо шалгарна. Тэрэ 180 хэрмэ, 6 булга, 4 үнэгэ, 12 һолонго, 3 шэлүүһэ ба 25 шанадга тушаажа, түсэбөө 170 процент дүүргэһэн байна.

Гэхэтэй хамта Г. Ф. Петровой тушааһан ангай арһан гансал эрхим шанартай байдаг тула, нэгэдэхи сортоор абтана. Юуб гэхэдэ, элдэб янзын урха, занга шадабаритайгаар хэрэглэһэнэй ашаар тэрэнэй бариһан ангайн арһан гэмтэзгүй, һайн шанартай байдаг.

Тиимэһээ ангуушадта хэрхо нюдэнһөө гадна, арга шалабари гэжэ байдаг. Мүнөө Бэшүүрэй аймагай ангуушад хэдэ маймын үбэроор, холые холо гэнгүй агнуурия үргэлжэлүүлэһээр.

Г. БИЧУРИН.

АМАРНА, АЯНШАЛНА

— Заа, сайн амаржа ерэбэ гүт?—гэжэ колхозой парткомой кабинет соо орожо ерэһэн хүнһөө Цырен Цыретарович асууба.

— Сайн даа, сайн. Хулин шархирдаг аад, мүнөө ямаршьегүй элүүр болошоо. Владивосток хото түрүүшынхэз харабаб, гоё байна,—гэжэ һү һаалиин фермые даагша Бато Очирович Цыденов хөөрэбэ.

Зэдын аймагай «Мир» колхозой парткомой кабинет соо иимэ хөөрэлдөөн үнгэргэжэ жэлэй намар боложо байгаа һэн. Ушар юуб гэхэдэ, колхозой ажал хүдэлмэридэ үнэн сэхээр хандажа, ажалдаа амжалта туйлагшад түлөөһэгүй путёвкоор курортнуудта ошожо амарна, Эхэ орон соогуураашье аяншална.

Үнгэрэгшэ жэлдэ, жэшээлхэдэ, һү һаалиин фермые даагша Б. О. Цыденов Владивосток хотын дархи «Сад-город» гэдэг курортдо, мал адуулагша Бато-Мунко Тохтохоев Шэтын областиин «Кука» курортдо, үшөө 3 хүн, тэрэ тоодо колхозой түрүү хонишон С. Б. Бадмаев, Түнхэнэй «Аршан» курортдо амаржа ерээ.

Тэрэшэлэн тус колхозой 5 хүн Прибалтикын республиканууд, 2 хүн Кавказ хүрэтэр аяншалжа ерэһэн байна. Аяншалгада дунда тракторнотарян ажалай бригадые даагша В. Л. Усов, колхозой ахамад агроном Б. М. Забанов болон бусад бэи.

Зэдын аймагай «Мир» колхозой малшад, механизаторнууд, ондоошье һалбарида хүдэлдэг түрүүшүүл ажаллаха, амарха, аяншалха эрхээ иигэжэ эдлэнэ.

С. БАИРОВ.

УНШАГШАД ОЛОШОРНО

Бэшүүрэй аймагай библиотекэ соо ороходо нюдэ хужарлаамаар арюун сэбэр, эмхи гуримтай байдаг. Эдэ бүгэдэ коммунис ажалай ударнигууд Полина Луговская Валентина Захарова хоёрой ажал хүдэлмэриһөө мэдэхэйгээр хандадагые элирхэйлнэ.

Һалбари һалбаряараа жэрытэр табигдаһан ном, журнал, газетэнүүд олоной анхарал татадаг. Гадна тэдэнэрэй хүсөөр библиотекэ соо элдэб темээр үгэ булялдаан, конференци болон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ байдаг юм. Жэшээлхэдэ, «Шинии дуратай герой», «Дуратай уран зохёолшонни хэн бэ?», «Номдо дурлагты, тэрэ эрдэм ухаанай аршаан булаг» гэхэ мэтэ асуудалнуудаар конференци болоһон байна.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр уншагшадай тоо һүүлэй үедэ нилээд олошоһон байна бшуу.

Г. АШИРОВ.

УГАЛЗАТАЙ ГУТАЛ ХЭНДЭ ХЭРЭГТЭЙБ!

Уран гоё угалзатай годон гутал гү, али ангай зөөлэн арһаар оёдохон малгай үмдөөд ябаһан хүниие харахада нюдэндэ зохид, сэбэршье байдаг гээшэ. Иимэ гутал, хубсаһа хэн үмдөөд ябаха дурагүйб даа.

«Дружба» колхозой правлени өөрынгөө ажахыда оёдолой тусхай цех нээхэ гэһэн шиидхэбэри абаба. Мүнөө эвенк арадай национальна түхэлтэй гутал, малгай болон бусад хэрэгсэлнүүдые тус цехэй уран гартай оёдолшод бүтээжэ эхилбэ. Тус цехые даагшаар Е. И. Черных томилогдоһон байна. Цехтэнь ороһудай годон, ангай арһан элдэгдэнэ, һүүлээрнь мастернуудта үгтэнэ.

Колхозой гэшүүд Т. И. Тангина, М. А. Агдыреева, У. А. Маркова гэгшэд оронуудай арһа элдэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Цех соо ороходо, наһажаал эхэнэрнүүд эвенк арадай дуу дуулажа байгаад, уран гоёор оёно. Ангай арһан гутал оёдог эдэ эхэнэрнүүд өөһэдынгөө бэлигээр дүршэлдэ залуушуулые һургана.

Г. МИХАЛКИНА.

Хойто-Байгал.

ТҮГЭС БЭЛЭН БОЛОНХОЙ

Спорт

СССР-эй арадуудай зунай V спартакиадын программада оруулагдаһан мүрысөөнүүд эдэ үдэрнүүдтэ оронойнай бухы хизаар, нютаг нугануудта үнгэргэгдэжэ эхилбэ. Манай республикын спортсменүүд спартакиадын программада оруулагдаһан волейбол, баскетбол, баридаан, саныш мүрысөөнүүдые хабаадана үнгэргэгдэхөөр бээ зээжэ, һорилго үнгэргэжэ байна уу гэһэн асуудалтайгаар манай корреспондент республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. Б. Цыбикдоржиевта хандаһан байгаа. Асуудалнуудта үгтэһэн харюу доро толилогдоно.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума манай республикын спортсменүүд далижажа, оронойнгоо эрхимэй эрхим спортсменүүдтэй хүсэ шадал, техникээ ана мана туршалсадаг болоһониинь һайшаалтай. Эдэ үдэрнүүдтэ Россин Федерациин V спартакиада эхилээкэй, спортсменүүдэй территориальна мүрысөө үнгэргэхөөр Алас-Дурна зүгэй городуудаар айлшалжа байнад. Жэшээнь, волейболоор түрүү һуури эзэлхэ наадаха эрэнүүд Хабаровскда, эрэшүүл Шэтэ хотодо суглараба. Наадан январиин 4-һөө 12 болотор үнгэргэхэ байна. Дүрэ буланадалдагар, классическа баридаагаар үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадалсахаар республикынгаа эрхимэй эрхим спортсменүүд. СССР-эй спортын мастернууд Виктор Баймеев, Нима Ивахинов, Валерий Иванов, Мандир Адамов, Геннадий Будунов болон бусад ошонхой. Наадаанинь Владивосток, Петропавловск-Камчатский хотонуудта үнгэргэгдэхэ юм.

Үшөө ямар наадан, хаана, хэзээ үнгэргэгдэхэнь бэ?

Санашадай дунда СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Южно-Сахалинск хотодо олон спортсменүүдэй хабаадалгатайгаар болохонь. Энэ мүрысөөн январиин тэн багаар үнгэргэгдэхэ юм. Манай республикынһаа спортын хүндэтэ мастер Олег Харитонов, Бурядай мебелиин бодо болон модо болбосоруулдаг комбинадай хүдэлмэрилэгшэн, спортын мастер Яков Иванов, эхэнэрнүүд соохоо мүн лэ спортын мастер Надежда Вершинина, Нинэль Пачачевская болон бусад энэ мүрысөөндэ хабаадалсахаар, аян замда мордобо.

Зүүн Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын дунда баскетболоор түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн байгша оной февраль һарада республикымнай ниислэл—Улаан-Үдэ хотодо эрэшүүлэй хоорондо үнгэргэгдэхөөр хүлеэгдэнэ. Һонирхолтой энэ наадан Эрхүүгэй, Омскын, Амарай, Шэтын областьнуудай, Хабаровскын, Приморско, Хабаровская, Алтайн хизаарнуудай, Бурядай АССР-эй командануудай эрхимэй эрхим спортсменүүд сугларха юм.

Энэ хөөрэлдөөндэ хабаадалсаһан «Труд» бүлгэмэй боксёрнуудай тренер С. Цымпилов хэдэн асуудалда харюусаба.

Хэнэйшье мэдэхэр, мүнөө профсоюзуудай үбэлэй VII спартакиада орон соогуурнай алхалжа эхилэнхэй. Танай «Труд» бүлгэмэй спортсменүүд харюусалгатай энэ мүрысөөндэ, наадандаа хэр зэргэ бэеэ бэлдэнэб, һорилго, уулзалгануудые үнгэргэжэ байна хаб?

— Үбэлэй спортдо олон хүнииие хабаадуулха зорилготойгоор соносхогдоһон профсоюзуудай VII спартакиадада манай республикын бүлгэмүүдэй спортсменүүд булталаа шахуу хабаадалсаха байһхай. Эдэнэр санаар, конькигээр урилдахаһаа гадна, слалом, биатлон, трамплинһаа һүрэлгөөр, шайбатай, бүмбэгэтэй хоккей наадалгаар хоорондоо мүрысэхэ зэргэтэй. Энэ наадануудай ехэнхидэ январь, февраль һаранаудта үнгэргэгдэхөөр хараалагдана,—гэжэ нүхэр Цымпилов харюусаад, «Труд» бүлгэмэйнгөө спортсменүүдэй эдэ үдэрнүүдтэ хаана, ямар мүрысөө, һорёонуудые үнгэргэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгэбэ. Жэшээнь, тус бүлгэмэй сагшалшад Хабаровск хото шадар зохёон байгуулагдаһан һорилгын сборто түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсахаар, гэжэ эзэнхэй, һорижо байнхай. Наадан январиин 30-һаа февралиин 1 болотор болохо юм. Тиихэдэ ой модоной ба саарһанай промышленностиин үйлдэбэринүүдэй профсоюзай областной соведэй «Труд» бүлгэмэй спортсменүүд мүрысөөндэ хабаадалсахаар Алас-Дурна зүгэй зоныи түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадахаар бэлдэнэ. Энэ наадан Амарай областьдо январиин 20—22-ой үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэхэ юм. Басагадайнь суглуулагдамал команда баскетболоор «Труд» бүлгэмэй Центральна Соведэй түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадалсаха болонхой. Наадан Красноярск хотодо үнгэргэгдэхэ юм. Тэрэнэйшэлэн удаа Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоныи чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ Красноярска, Приморско, Хабаровска, Алтайн хизаарнуудай, Эрхүүгэй, Шэтын, Омскын, Бурядай басагадай командануудай хабаадаха юм. Тэрэ наадан эдэ үдэрэй туршада хоорондоо шанга тэмсээгээр болоно. 1970 ондо манай республикын «Труд» бүлгэмэй басагадай команда зонынгоо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байнаа. Энэшье жэлдэ манай солбон, хурдан басагад энэ нэрэ солоо хамгаалхаар бэлдэнэ.

Сэхэвэнь хэлэхэдэ, республикынмнай «Спартак», «Труд», «Буревестник», «Забайкалец», «Урожай», транспортын. ЛВРЗ-гэй «Локомотив» бүлгэмүүдэй спортсменүүд ехэ мүрысөөндэ һайн бэлдэхэлтэй байхаар хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэнхэй, үдэрэй, һорилгые, мүрысөөндэ гаргуулхаар хэнгүй эдэ эмүүнэ, һорёонуудые дэбжүүлхэ байха. Урагшаа эдэ байрануудые дэбжүүлхэ байха.

«ПРАВДА БУРЯТИИ» МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

НЭГЭДЭХИ ХУУДАҺАНДА: гэр барилгын комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй социалис үүргэнүүд. «Республикын нэгэ үдэр» гэһэн гаршаг доро информацинууд.

ХОЁРДОХИ ХУУДАҺАНДА: Зэдын районо партийна конференциин тоосоон. Түрэл орон дотордой.

ГУРБАДАХИ ХУУДАҺАНДА: В. Харахиновай очерк. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай дээсэлүүд.

ДҮРБЭДЭХИ ХУУДАҺАНДА: нютаг нютагай һонин. Шог ёгтын мүрнүүд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. МОСКВА ХАРУУЛНА: 13.00—һүүлэй һонинной программа. 13.30—«Һурагшадай амаралтын үедэ» гэһэн дамжуулга. 15.00—хүгжэмтэ кноск. 15.30—«Аха наһанай һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 17.00—«Экранай мастернууд» гэһэн дамжуулга. 18.30 минутаһаа 19 час хүрэтэр амаралта. МОСКВА ХАРУУЛНА: 19 часһаа — хоккей. 19.45—«Ородой үбэл» гэһэн искусствын фестиваль. 22.30—«КПСС-эй XXIV съездэд худөөгэй ажалшадай бэлэг» гэһэн дамжуулга. 23.00—орон доторхи һонин. 23.05—киногой аяншалгада дуратайшуулай клуб. 00.05—«Хүгжэмтэ уулзалга» гэһэн дамжуулга. ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 19.00—«Залуу нэг наһанай дурбэн хуудаһан» гэһэн уран һайханай фильм.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приемная—54-93. зам. редактора—68-08. зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приемная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-03209. Заказ № 852.